

THE LIGHT

Рік XIII — Число

13

1 серпня

1950

August

TORONTO

1. III. 51
St. Rita's Home
438 King's St. East
Toronto, Ont.

СВІТЛО

КАТОЛИЦЬКИЙ ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

ЩОБ МАТИ
ДОБРУ
БУДУЧНІСТЬ.
ТРЕБА ЗА НЕЇ
ПОСТАРАТИСЯ

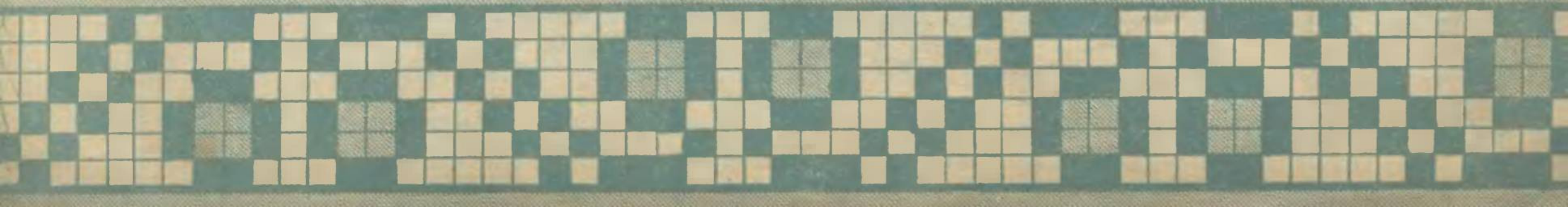
ЛЮДИНА ТАКИ
МАЄ ДУШУ

ГРАТУЛЮЄМО

ПЯТДЕСЯТЬ
РОКІВ
УКРАЇНСЬКОЇ
ПОЕЗІЇ

МОЇ ДВА НОВІ
СЛІДЧІ

ЗА НАВЕРНЕННЯ
БЕЗБОЖНИКІВ І
ЗБАЛАМУЧЕНИХ
ХРИСТІЯН



д-р Тарас Параговський

M. Sc. M. D.
ЛІКАР, ХІРУРГ Й АКУШЕР
378 Бетирст Ст.
(напроти Вестерн Госпитал)
Телефон PLaza 4465

І. ЮРІЙ РОБОРЕЦЬКИЙ

L.L.B.

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК І НОТАР

Заступає в усіх судових справах

JOHN GEORGE ROBERTS

302 Temple Building — Bay & Richmond St.
Office: WA. 7190 Residence: LL. 5011

Вечорами від 7-8 за замовленнями.

KOTYK FURS & LADIES WEAR

718 QUEEN ST. W. at Claremont St.
Phone PL 5768

має на складі жіночі плащі, убрання і
суконки, готові до ношення, також ро-
бить до міри футра і все вбрання для
жінок.

Також має великий вибір
діточих убрань.

Сплати є розложені на легкі рати.
Добра і чемна обслуга.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ХЛІБ, ПАЇ, КЕЙКИ Й ВСЯ-
КОГО РОДА ПЕЧИВА НАЙЛУЧШОЇ ЯКО-
СТИ В НАЙБІЛЬШІЙ УКР. ПЕКАРНІ
ТОРОНТА

Beaver Bread Limited

103 Ligthbourne Ave — Telephone LL. 7445

VICTORIA CUSTOM TAILORS

СПЕЦІАЛІЗУЄМОСЯ В МУЖЕСЬКИХ
І ЖІНОЧИХ УБРАННЯХ

Продаємо шовкові і вовняні матерії
на метри

KOSTIW & SONS

196 Bathurst Street, Toronto

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО В

ROYCE RADIO & FURNITURE COMPANY

1529 DUPONT ST. — TORONTO, ONT.

— TEL.: LL. 0175 —

маємо на складі всякого рода умеблю-
вання та електричне приладдя як кухні,
холодильні, радіа й телевізії. Доставляє-
мо відборцям по найнижчих цінах та да-
ємо на догідні сплати. Даємо інформації
через телефон. Заходьте, а переконаєтеся!

Наше авто все готове для Вашої обслуги.

ЛЕВ ДОПТА - Власник

WA 6812

Queen West Furniture Company

587 Queen St. W. Toronto, Ont.

Маємо на складі великий вибір нових і
уживаних меблів для хатнього і бюрово-
го устаткування.

СВІЙ ДО СВОГО

СВІТЛО

КАТОЛИЦЬКИЙ ЧАСОПИС
ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Видають ОО. Василіяни

Редагує Колегія

Передплата \$ 2.00 на один рік
Поодинокі число 15 центів

Адреса Редакції:

8 Wells Hill Ave. Toronto, Ontario.

Тел.: LL 6483.

ЗМІСТ:

НА ТЕМИ ДНЯ	3
РЕДАКЦІЙНІ	5
Щоб мати добру будучність, треба про неї постаратися	
Між миром а війною	
ОГЛЯД ПРЕСИ	6
ВІРА Й ЗНАННЯ	8
Ісус Христос	
Бог є	
Людина таки має душу	
За навернення безбожників і збаламучених християн	
Гратулюємо	
Запити й відповіді	
3 УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ	15
Україна за Святополка	
3 ЛІТЕРАТУРИ	18
П'яністка на степах Казахстану	
Мої два нові слідчі	
Тебе Бога славимо	
Маки	
Сонечко	
50 літ української поезії	
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА	27
Мондерська фільма	
ПО ЦІЛОМУ СВІТІ	28
ENGLISH SUPPLEMENT	30

ОБГОРТКА

Михайлівська церква в Києві.

З листування Редакції

Я дістав два останні числа СВІТЛА й був дуже приємно вражений великим поступом, який можна спостерігти як у зовнішньому вигляді, так і в змісті Вашого поважного видання.

Михайло Єрем'їв
Женева, Швейцарія

Як чую і сам бачу, наше СВІТЛО вже дійшло до природної краси і технічно і щодо змісту. Дякувати Богу, що Вам вдалося його "вишліфувати" до такого стану, як воно тепер представляється.

В особливіший спосіб дякую Вам і цілому персоналові нашої Друкарні за гарну й обширну ілюстрацію мондерського Відпусту та за вичерпуючий допис про цей Відпуст.

о. В. Бараник, ЧСВВ
(Ігумен мондерського монастиря)

Нам було багато краще з передплатою, коли ми мали СВІТЛО у Мондері, але за це ми тепер маємо краще оформлене СВІТЛО й багато більше до читання.

Марія Маїк
Едмонтон, Алберта

На пресовий фонд пересилаю \$1.00, бо мої доходи на початку в Америці такі малі, що не можу наразі більше вислати. Прошу прийняти цей мій скромний, але щиро даний даток, із моїм щирим побажанням, щоб журнал СВІТЛО заглянув до кожної української родини й просвітив шлях і душі тим усім нашим братам з нової й також старої еміграції, щоб не блудили по Америці й Канаді, а знали хто вони й чиї вони діти.

Посилаю адресу одного майбутнього передплатника.

Петро Хлібович
Нью Бритен, Конн.

Я дуже нетерпеливий чекати аж пів місяця на нове число СВІТЛА. Дай Боже, щоб воно виходило бодай що-тижня.

Олекса Волкович
Твей, Саскачеван

ДЕНЬ БЛАГАННЯ ПРО МИР У СВІТІ

15 серпня в празник Успення Божої Матері відбудеться в Мондері, Алберта, під проводом Преосвященного Ексарха Кир Ніля Саварина ПРОСЬБА ПРО МИР У СВІТІ в честь Божої Матери у Фатімі. Тому оцим запрошуємо всіх Отців з Алберти прибути громадно зі своїми парафіянами, щоб спільно просити Божу Матір про тривалий мир у світі в дні 15 серпня.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ ТАКИЙ:

У навечеря Успення Божої Матери, Всеночне в год. 7-й вечером, опісля проповіді і суплікація та хресна дорога на Голгофті.

У сам день празника Успення Божої Матери, читані Служби Божі від год. 6-ої до 10-ої.

В год. 7-й Утренья, в год. 8-й Примарія і проповідь.

В год. 9.30 похід з процесією асисти з Преосвященним Кир Нільом на Голгофту, де відправиться торжественна Архієрейська Служба Божа з пристоящими священиками та діяконами. По Службі Божій проповідь та публична просьба для випрошення мира для цілого світа.

По Службі Божій спільний обід для всіх приявних в Україна Парку.

Отже просимо всіх вірних, щоб взяли участь у цій маніфестації та ширій молитві до Преч. Діви Марії та просили про тривалий мир та добробут для всіх людей цілого світа.

Щоб ця просьба подобалася Господу Богу через заступництво Преч. Діви Марії, всі будуть мати легку нагоду прийняти Н. Тайни і так в ласці Божій спільно просити про мир. — ОО. ВАСИЛІЯНИ.

УКРАЇНСЬКА ГРАМАТИКА

Граматика рідної мови конечно потрібна всій нашій молоді в Канаді, бо конечно потрібна нашій молоді сама українська мова. До розмови з ріднею й приятелями, до молитви в церкві й рідній хаті, до співу на Службі Божій і виступу в концертах і театральних виставах, до читання української преси й писання листів, до плекання любови до рідної української нації й постійної маніфестації своєї культури й самостійности та свідомости перед англіцями й французами, що надзвичайно люблять і плекають свої рідні мови, нам треба конечно знати свою рідну українську мову.

Видавництво ОО. Василіян у Канаді надрукувало для вигоди нашого юнацтва дуже ПРАКТИЧНУ українську граматiku, щоб нашим молодим студентам було легко завчити свою чисту, письменницьку мову.

Нова граматика вийшла п.н. УКРАЇНСЬКА МОВА. В тій новій книжці подано практичні поучення про ЗВУКИ в українській мові, ЗМІНУ СЛІВ і питоме нашій мові СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ. Хто користати ме з цієї нової української граматики, той знайде в ній потрібні граматичні ПРАВИЛА, а одночасно й практичні ПРИКЛАДИ, як треба кожному з нас по-літературному писати й говорити. Для тих, що знають англійську мову, в цій книжці подано АНГЛІЙСЬКИЙ ПОУЧНИК. А при кінці книжки є ще й СЛОВНИК гарних, вибраних слів із літературними НАГОЛОСАМИ. Хто перейде цю нову граматiku, той певне ПОГЛИБИТЬ ЗНАННЯ своєї рідної літературої мови.

АДРЕСА для замовлень:

*The Basilian Press
3 Beverley St.
Toronto, Ont.*

ЦІНА граматики зовсім низька, бо коштує тільки — \$1.75.

ПОСТАРАЙТЕСЬ, щоб у Вашій УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ була скоро ця нова УКРАЇНСЬКА ГРАМАТИКА!

КАТОЛИЦЬКИЙ ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

НА ТЕМИ ДНЯ

ВІЙНА З РЕЛІГІЄЮ ПІД МАСКОЮ МИРУ

В часі як конфлікт між Сходом і Заходом зосереджується на полях Кореї, Сов. Союз і його сателіти (залежні від нього держави) уживають підступної зброї, якою одночасно ширять воєнну пропаганду і стараються знищити католицьку Церкву в тих країнах. При допомозі натиску, намов, лестоців, заман і погроз большевики впливають на католицьких єпископів і священників в Польщі, Мадярщині, Чехословаччині й Румунії та взивають їх, щоб вони підписували так звані мирові петиції. Коли священники і єпископи відмовляються підписати ті заяви, комуністи називають їх "ворогами миру й людства" та увязнюють їх або вбивають. В Румунії комуністична влада увязнила 11 з усіх 12 єпископів власне за те, що відмовилися підписати "мирову резолюцію". Ув'язнення численних священників, монахів і монахинь в Польщі вважають пімстою за їхню відмову підписати режимову програму миру. "Оссерваторе Романо" подає, що комуністична влада в ЧСР робить сильний натиск, щоб змусити більше як 400 греко-католицьких священників перейти до православної Церкви, контрольованої комуністами. Єпископ Павло Гойдич, з Пряшева зник, невідомо куди, а більше як 100 священників з тої єпархії ув'язнені або приміщені в концентраційних таборах.

РІШУЧА ПОСТАВА ВАТИКАНУ

Апостольська Столиця проголосила декрет, силою якого підпадають екскомунікації всі, що в якийнебудь спосіб, посередньо чи безпосередньо, беруть участь у заговорах проти законної церковної влади або неканонічно приймають на себе якийнебудь уряд чи гідність у католицькій Церкві. Цей декрет є звернений проти затій комуністів у зайнятих союдами католицьких державах.

ДУХОВНА СЕМІНАРІЯ
ДЛЯ КАРПАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

В Зл. Державах живе коло 300 тисяч українців католиків з Карпатської України. Вони мають свого окремого Владика Преосв. Данила Іванча, який має осідок в Пітсбургу, Па. "Американсько-руській Вістник", часопис організації карпатських українців, помістив заклик Преосв. Данила, в якому повідомляється, що незабаром почнеться будова Семінарії званої "Византійська Католицька Семінарія св. Кирила і Методія". При цьому Владика Данило пригадує "Апостольські Листи" з 14 червня 1907 р. і з 1 березня 1939 р., якими Апостольська Столиця закликає побудувати великі і малі Семінарії для виховання священників, що відповідали б обрядовим і мовним вимогам дієцезії. Семінарія св. Кирила і Методія буде збудована коштом 750 тисяч доларів.

ПІДГОТОВА НАПАДУ НА ЮГОСЛАВІЮ

В зв'язку зі зосереджуванням болгарських і румунських військових відділів на югословянським кордоні закордонні обсерватори звертають увагу на зміну пропаганди Комінформу, що супроводить те зосереджування війська. А саме дотепер Комінформ виступав проти Тіта, а тепер зачалася проти-сербська пропаганда. Комуністичні провідники видно сподіюються викликати традиційну ворожість болгарів і румунів проти сербів. Одночасно вони думають оживити старе огірчення між сербами, хорватами і словінцями в Югославії. Ті самі закордонні обсерватори переконані, що ніодна з трьох великих держав, цебто Зл. Держави, В. Британія і Франція, не була б встані дати Югославії великої військової допомоги, коли сусідні держави заатакували б Югославію. Зл. Держави мають (без спеціальної мобілізації і вишколу) готових 7 дивізій війська, з них 2

або три є в Кореї, дві в Німеччині, дві в Японії. Половина французької армії вмотана в колоніальну війну в Індокитаю, що вже тягнеться кілька років. В. Британія має дві дивізії в Німеччині, одну на Маляйському півострові, одну в Гонконгу і дуже небагато готового війська вдома.

КУРСИ ДЛЯ ПОДРУЖНОГО ЖИТТЯ

60,000 молодих людей скористали з курсів подружнього життя в Злучених Державах минулого року. Ці курси зорганізувало для них Бюро Родинного Життя, відділ американської Католицької Акції. Ці курси цього року стаються ще більше загальні. Майже у кожній католицькій вищій школі молодь дістає лекції про обов'язки й гідність християнського подружжя. Ці виклади є неабиякого значення в Злуч. Державах, які перевищують всі інші краї світу числом розбитих подруж.

Подібні лекції подружнього життя належить включити у наші щорічні літні курси для дорослої молоді.

ПЕРЕСТОРОГА ДЛЯ КОЛИШНІХ СКИТАЛЬЦІВ

В однім американському місті поліція ув'язнила двох бувших скитальців за обман податкової влади при зголошенні для виміру податку. А саме одна скитальча родина "позичила" собі троє дітей від другої родини, що має шестеро дітей. Ті чужі діти вписала та скитальча родина як сиріт приймків, яких вона нібито взяла на виховання. Тим способом хотіла зменшити собі суму належного податку. Але справа викрилася і поліція ув'язнила голов обох родин. Їм загрожує кара до 5 років тюрми. Це повинно бути осторогою для всіх тих, хто хотів би обманути податкову владу. В Зл. Державах і в Канаді обман при податкових зголошеннях карають дуже гостро.

У ЛЮРДІ СТАЛОСЬ НОВЕ УЗДОРОВЛЕННЯ

Преса доносить, що у Люрді, славнім чудотворним місці Божої Матери, сталося недавно нове чудесне uzдоровлення.

35-літня французжанка, сліпа від четвертого року життя, нагло одержала назад свій зір під час своєї прощі до Люрду. Це uzдоровлення ствердили вісім лікарів з місцевої Лікарської Комісії Уздоровлень. Католицька Церква, що єдина може проголосити такі uzдоровлення чудами, ще не подала свого осуду.

ЗНАК ЧАСУ

Коли цей рік скінчиться, в Злучених Державах буде півтора мільона більше нових домів — але 85% з них, це будуть дома для родин, що обмежують число дітей до одного, найбільше двох. Ці дома матимуть тільки п'ять або менше кімнат, що дозволяє тільки на дві спальні. Шість-кімнатні дома, що в 1946 році становили 20.9% всіх новозбудованих домів, тепер впали до 13.8%.

Це означає, що в Злучених Державах контролю уроджень стає зі застрашуючою швидкістю чимраз більше загальною.

СОВЕТСЬКА ГОСПОДАРКА В САТЕЛІТНИХ ДЕРЖАВАХ

Советська влада витискає останні запаси збіжжя від сателітних (залежних) держав. Збіркою збіжжя займається новостворений уряд так званої Господарської Ради Взаємної Допомоги, що її створили Совети і залежні від них комуністичні режими, щоб поборювати Плян Маршала в Європі.

Забране збіжжя висилають до Советів як воєнне відшкодування по можливо найнижчих цінах. Совети опісля продають те збіжжя західно-європейським країнам, щоб купити різне промислове устаткування. Забирання збіжжя спричиняє в залежних державах таке важке положення, що господарські фахівці видять в тім умисну політику Советів, щоб знизити рівень життя залежних народів до рівня в Сов. Союзі, себто до голодового рівня.

Комуністичний уряд Румунії оповістив, що та країна вже вислала Советам 10.000 тон зерна, а ще має вислати 390.000 тон як воєнне відшкодування.

ЩОБ МАТИ ДОБРУ БУДУЧНІСТЬ, ТРЕБА ПРО НЕЇ ПОСТАРАТИСЯ

Для кожного бездержавного народу рішальним чинником здорового національного життя є його інтелігенція. Якщо ця провідна група є морально й інтелектуально сильна, тоді весь нарід як нація робить постійний поступ під кожним оглядом і вкінці дійде до вершка своїх змагань — стане державним народом. Навпаки, якщо інтелігенція даного бездержавного народу є слаба й неvistарчальна, тоді цей нарід хворіє на найгіршу й фатальну хворобу — а саме на хворобу мозку.

Справа сильної й численної інтелігенції є для нас, українців, першорядної ваги. Треба сказати, що це справа, якій ми замало досі присвячували ваги й старань. Це відноситься як до нашої суспільності взагалі, так до українських батьків зокрема.

Між батьками, особливо по фабричних містах, є ще багато таких, що бачать більшу користь в тім, як їхні діти покидають школу в молодім віці й починають заробляти у фабриках. Такий погляд є очевидно короткозорий і навіть шкідливий, бо позбавляє вищої освіти й вслід за тим ліпшої будучности якраз ту молодь, що звичайно має легкшу спромогу до цього.

Наша суспільність, котра найбільше користує з услуг доброї й ідейної інтелігенції, мусить насамперед доложити потрібних старань й жертви, щоб цю інтелігенцію виховати. Тимчасом в нас рішуче замало стипендій і інших підмог для студіючої молоді. Особливо ж тепер, коли ми маємо між собою так багато ідейної новоприбулої молоді, що хоче далі продовжувати свої студії на університетах і певно, що своєю здібністю і працьовитістю могла б вибитися на вершки різних наукових ділянок не тільки між українською інтелігенцією але й англійською, — це просто шкідливе занедбання, що наші організації не мають потрібних фондів, щоб нашим студентам в цім згляді допомогти. В обставинах, що в них ми тепер знаходимося, закладання численних підпомогових стипендій — це важніше завдання для наших

національних і релігійних організацій, ніж будова Народніх Домів і купно розривкових площ чи осель. Зрештою беручи під увагу маєтковий стан і заробіткові можливості нашого загалу, можна виконувати одно і друге.

Це вже найвища пора, щоб між нашими організаціями чи навіть приватними, заможними одиницями ця справа знайшла належне оцінення. У висліді повстали б потрібні фонди, які уможливили б найздібнішим і найбільш ідейним з нашої молоді здобути ту освіту, про яку багато з них тепер можуть тільки мріяти.

МІЖ МИРОМ А ВІЙНОЮ

Чи війна в Кореї розпалахне атомовим огнем на веесь світ? Це тепер найважніше питання дня. Однак ніхто не може дати певної відповіді.

Відповісти на це питання може хіба тільки один чоловік — Йосиф Виссаріонович Джугашвілі (Сталін). Одначе правдоподібно, що він тепер сам зпантеличений ходом подій у Кореї і в цілому світі.

Напад комуністів на південну Корею, що в счах провідників Советського Політбюра виглядав найвідповіднішим кроком для поширення імперіялізму Кремля, — виявся на ділі некорисним потягненням. Сталін і товариші опинилися зі своїми плянами на певного рода сліпій, або в найлучшому разі не дуже їм вигідній вулиці. Вони навіть зробили кілька разячих помилок.

Перша помилка, за котру може один з сталінських прибічників дуже дорого заплатити, це було те, що на засіданні Обєднаних Націй, яке відбулося зараз по нападі комуністів на Корею й на яким члени більшістю прийняли внесок Злучених Держав, закликаючи всі нації спинити напад комуністів в Кореї, не було советського представника Маліка, котрий своїм вєтом знівечив би цю ухвалу. Авторитет, що його Злучені Держави одержали тою ухвалою, має тепер дуже велике значення.

Друга помилка, яку може вже взяти на себе сам Сталін, це було те, що він не предбачив тих рішучих заходів, що їх зробив президент Зл. Держав Труман у відповідь на советські потягнення в Кореї — й тої солідарности американських партій, цілого американського народу і

БОЛЬШЕВИЦЬКІ СПОСОБИ БОРОТЬБИ

“Оссерваторе Романо” критикує способи боротьби сателітських режимів з католицькою Церквою. Там читаємо:

Лінія так званої советської релігійної політики, що її точно виконують московські намісники на Мадярщині, в Чехословаччині і в Польщі, — стала виразною: йде про відділення католиків від Риму і підчинення їх самовільній владі різних комуністичних режимів. Там, де католики були найбільше наражені і найслабші, як в східній Польщі (в Галичині) і в Румунії, там ужили брутальної сили. Дії інших комуністичних урядів різняться залежно від обставин. Брутальні там, де католики є тільки меншостю, обережніші в країнах, де душа народу є цілковито вірна Церкві. Але в жадній з тих країн не бракувало спроб викликати схизму. Найвищою амбіцією комуністичних урядів є зорієнтувати вірних в напрямі московського патріархату, який є найпокірнішим знаряддям політики безбожного царя на Кремлі і його політбюра.

Може хтось сказати: Чиж релігія не є для комуністів тільки “опій народів”? Очевидно, що нічого не змінилося у ставленні комунізму до релігії. Але тому, що неможливо вирвати продовж кількох років віру зі сердець людей, то комуністи пробують ужити того “опію” на користь своїх режимів. Покищо ті уряди паралізують учительську і виховну місію Церкви. Одночасно монополізує навчання в руках держави зробить своє: виховає в безбожницькій школі нове покоління для марксісько-ленінської правди.

В справі збирання підписів за миром пише “Оссерваторе Романо”: Чому советська пропаганда піддержує з таким запалом так зва-

них прихильників миру. Відповідь ясна: бо ті “прихильники миру” є знаряддям російської політики. І “прихильники миру” і “штокгольмський заклик” це все знаряддя і прояви советської політики на чужій землі, політики, яка вчора не вагалася піддержувати Гітлера проти західних держав і викликати другу світову війну. А в країнах за залізною заслоною недовіря католиків до комуністичного пацифізму це ще одна притока до релігійного переслідування. Все те, очевидно, в ім'я миру.

ТРИВОЖНА УКРАЇНЬСКА ДІЙСНІСТЬ

Український щоденник СВОБОДА займається питанням, чи українська еміграція в демократичних країнах приготована допомогти як слід справі визволення українського народу в обличчі світового конфлікту, що неминуче наближається. Там читаємо м. ін.:

З жалем треба ствердити, що тоді як сам український нарід на рідних землях продовжує свою боротьбу з ворогом, його політичну еміграцію навряд чи можна б уважати приготованою на “останню евентуальність”. Навпаки існує велика загроза, що сумна історія української неприготованості може знову повторитися, якщо ще в останній мінуті не наступить протверезіння і якщо єдиним бажанням всіх партій і осіб не стане, не на словах, а на ділі, рятунок та допомога українському народові.

Після сумних подій підчас другої світової війни (коли самі українці вбивали своїх братів українців), можна було сподіватися, що таке протверезіння наступить. Були навіть спроби злагоди й об'єднання. Створення Української Національної Ради з її Виконним Органом було без сумніву поважним кро-

цілого демократичного світа взагалі у відповідь на заяву президента.

Ці помилки, враз із зростаючою американською силою на Кореї на короткий час пригломшили, як виглядає, стоголового большевицького змія. Однак з цього не треба робити занадто рожевих заключень. Червоні безбожники в Кремлі, це кліка, що вже має у своїм кро-

вавім царстві одну третину світового населення. Вона діє з повільною й уважною холоднокрівністю убійчого вужа. Ці “безоглядні й кровожадні професори”, як назвав їх Чирчіл, можуть деколи робити помилки, але вони по волі обчислюють кожний крок, ніколи не діють відрухово й ніколи не покинуть своїх заговірних замірів.

ком вперед. Але замість йти далше по тій дорозі, сьогодні в цих грізних часах спостерігається радше крок назад.

Одна група націоналістів під проводом Степана Бандери вважала за відповідне виступити з УНРади і замість того заповіла "свої інші шляхи". Друга група націоналістів під проводом полк. Мельника виступила тільки з Виконного Органу і зайняла попереднє становище групи Бандери. В УНРаді і її Виконнім Органі йде завзята боротьба за поодинокі пости. Внутрішня криза продовжується і поглиблюється майже пропорційно до міжнародньої кризи.

За такий сумний стан важко було б звалювати вину на одну групу. Всі завинили і всі відповідальні, бодай нам так виглядає. Націоналісти винні своєю виключністю та безкомпромісовістю у внутрішніх справах. Такі самі гріхи виявляють також соціялісти, торгуючи ще крім того "тяглістю державних традицій". І демократи мають свої недостачі. А всі грішать тим самим браком доброї волі, неоправданими амбіціями, обезцінюванням своїх партійних противників та розбіжністю між словними заявами і ділами.

Ми хочемо висловити тільки бажання широких мас української еміграції та промовити до душі і розуму її провідників, щоб ще раз всі сіли до спільного стола, щоб залишили взаємні докори і обвинувачення та перевірили своє становище виключно під кутом добра української справи і під натиском грізної дійсности обмірковували всі можливості та всі, хоч і різними шляхами, але в згоді та під одним прапором пішли до спільної мети.

ЗА ДАЛЬШУ РОЗБУДОВУ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ОРГА- НІЗАЦІЙ І ЧАСОПИСІВ

"Українські Вісти", католицький тижневик в Едмонтоні, обговорює розбудову українського католицького життя і католицької преси в Канаді і стверджує, що той розвиток поступає великими кроками вперед. В повищій статті читаємо між ін.:

Ми навели тут деякі дані, які є проречистим доказом розбудови і розвитку церков-

но-релігійного життя серед українців католиків. Такі досягнення українців католиків наповняють всіх нас великою радістю, бо ті досягнення вказують не тільки на велику живучість і активність українського католицького руху. Той розвиток це також найкраща зброя проти всіх розкладових течій, що пробують знайти собі прихильників серед нашого народу.

Стверджуючи радісний факт, що українці католики поступають в останніх часах під організаційним оглядом семимилевими кроками вперед, закликаємо весь наш загаль до дальшої розбудови наших церков, парафіяльних домів, резиденцій для священників, а також сиротинців, дитячих садків, рідних шкіл, вишкільних курсів, виховних інститутів, домів для старців і т. д.

В цій розбудові всього українського релігійного життя мусимо звернути найпильнішу увагу також на поширення української католицької преси. Не сміє бути ні одної української католицької родини, яка не мала б у себе бодай одного українського католицького часопису.

В нашій праці мусимо пам'ятати завжди одне: що українська католицька Церква це найпевніше й найтвердше забороло не тільки нашої віри, але й нації.

В КОРЕЇ ЛЛЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКА КРОВ

Український католицький щоденник "Америка" повідомляючи про те, що в боротьбі проти комуністів у Кореї проливають свою кров в рядах американської армії також багато американських українців, — подає такі міркування:

Знищення московсько-большевицької потвори — це заповіт історії України від ганебної пам'яті дикого нападу і звірської руйни золотоверхого Києва князем Боголюбським (навіть імям богохульним) Андреем!.. Колиж вільні держави світу перенесуть війну проти Кремля до Москви, Ленінграду чи Одеси, тоді до 300 тисяч українських вояків в рядах збройних сил ЗДА, Канади й інших вільних народів долучаться мільйони вояків одної великої Української Повстанської Армії. Аж тоді можна буде почати творити мир на землі, якого ждуть усі.

ІСУС ХРИСТОС

Життя Ісуса Христа
на підставі чотирьох Євангелістів

Зладив о. Михайло Кравчук

ІСУС ПРИХОДИТЬ ДО ГАЛИЛЕЇ

І сталося після того, що Ісус проходив по містах і селах, проповідуючи й благовіщуючи царство Боже. А з ним дванадцять апостолів і декілька жінок, що їх Ісус уздоровив від злих духів, та й Іванна, дружина Хузи, завідуючого



Ісус з апостолами переходить через ниви збіжжя.

добрами Ірода, й Сузанна, й багато інших, що служили їм своїм майном. А як прийшли додому, то знов зійшлась юрба народу, так що вони й хліба не могли зісти. Коли ж про це почула його рідня, то пішли щоб його взяти, бо казали, що він не при собі.¹⁾ Тоді привели були до нього біснுவатого, що був сліпий і німий. І він зцілив його, так що сліпий промовив і прозрів. І дивувалися всі люди й говорили: "Чи він не Син Давидів?" А книжники, що прийшли з Єрусалиму, говорили, що він Велзевула²⁾ має та що силою бісівською володаря злих духів проганяє. А Ісус, прикликавши їх, промовив до них у проповідях: "Як може злий дух проганяти злого духа? Таж

1) Не пати, чи Ісусова рідня була невольна тим, що юрба народу не давала Ісусу зі й хвилини спокою, чи з боязні перед переслідуванням єврейської старшини, чи такі не вірували в його посланництво. Все ж таки їхні слова були образою для Христа, що й зараз використали книжники.

2) Велзевулом називали юдейці найстершого злого духа. Та назва значить мабуть — пів погані. Філістими почитали його в виді жук, що живе в гною.

коли царство стане проти себе, то таке царство не устоїть. І як дім проти себе стане, то не може встояти той дім. І як володар злих духів повстав проти себе й розділився, то не може встояти, та й кінець йому. Та й ніхто не може, увійшовши в дім сильного, рознести його добро, як перше не звяже сильного; аж тоді розграбить його дім. По правді кажу вам: Все буде прощене людським синам, гріхи й богознебаги, якими не хулили б. Але, як хто хулив би проти Святого Духа, той не прийме опрощення навіки, а буде винуватий вічного гріха".³⁾ Бо говорили, що злого духа має.

Як Ісус ще промовляв до народу, то прийшла його Мати й брати його, бажаючи з ним говорити. Та через натовп не могли досягнути до нього й, стоячи на дворі, послали до нього закликати його. А кругом нього сидів народ. І хтось дав йому знати кажучи: "Ось твоя Мати й твої брати і твої сестри стоять на дворі та й шукають тебе і хочуть говорити з тобою". А він, відповідаючи тому, що говорив до нього, сказав: "Хто моя Мати і мої брати?" І споглянув на тих, що кругом нього сиділи, простяг свою руку до своїх і сказав: "Ось моя Мати й мої браття. Бо хто слухає Божого слова й виконує волю Бога, Отця мого, що на небесах, той мені брат і сестра і Мати".⁴⁾

3) Святий Дух є давець всякої ласки і правди. А хто супротивляється ласці і відкидає правду, той не спосібний каятись.

4) Христос не відрікся своєї Матері, а дав тільки приклад цілковитого віддання службі Богові.

о. А. Г. Трух, ЧСВВ

БОГ Є

Дня 28 вересня 1933 року учений американець д-р Герберт Корі зложив католицьке визнання віри й охрестився. Потім зложив у пресі таку заяву: "Можу сказати сміло, що наука відкриває перед нами світ повний таких чуд і дивів, що трудно було б нам увірити в нього, як що можності його існування не забезпечувала б нам віра в Божу всемогутність і всеприсутність Бога-Творця. Те, до чого наука доходить поволі, по довгих, мозільних градах, те Католицька Церква, просвічена світ-

ВІРА Й ЗНАННЯ

лом св. Духа, проповідувала спочатку, а саме, що дух володіє матерією, що матерія сама собою є мертва, непорушна”.

Мужі глибокої науки були завжди віруючими людьми. Бо розум, сотворений Богом, знаходить у природі сліди існування Бога.

Ліндет, славний професор хемії в рільничім Інституті, так порівнював віру з наукою. “Коли я був іще дитиною, говорили мені, показавши траву, збіжжя, квіти: все те, що тут бачиш, сотворив Бог. Те просте пояснення вистарчало моїй молодій уяві. Признаюсь, що завжди залишалась у мене та віра дитини. Бо чого ж то я навчивсь пізніше, як провів кілька років в університеті, й тоді, коли я роздобув найвищі наукові ступені? Знаю назви всіх рослин, знаю їхнє життя, можу нарисувати всі їхні складові частини; а що далі? Знаю, що тепло, світло, вогкість необхідні для росту рослин, дозрівання збіжжя, видавання квітів; та не можу розв'язати останнього питання: чому?”

Вчені люди стараються розв'язати це питання, та воно не дається схопити, віддалюється від них, вихапується їм із під їхнього найдокладнішого розумування. І тоді приходять мені постійно на думку слова моїх батьків: “Так, Бог сотворив усе те”. Віра в Бога дає відповідь на всі питання про походження речей”.

Муре, славний професор хемії в Колегії Франції, на анкету “наука й віра” таку дав відповідь: “Що наука може бути в противенстві до віри, то, признаюся, я думав колись замолоду. Мені здавалось тоді, що наука вияснить мені все. І в такому переконанні я забравсь до науки. І справді я добув освіту. В тім часі свого життя я назвав би себе матеріялістом, бо я був такого погляду, що Бог, безсмертна душа, все те поняття для простолюддя, а вищі уми, талановиті, повинні визволитись від таких понять.

Та чим глибше я застановлявся над розв'язкою важливих питань людського життя, тим дальшою виглядала мені відповідь. Довкола я бачив безмежність, навіть при розслідах атому.

Та щоб бути щирим хоч перед самим собою, я почав у покорі дивитись на світ навіть через той малий атом. І аж тоді я побачив Бога, а бачив я його тим краще, чим більше

я робив свої досліді без своїх упереджень. Тепер той мій погляд, що наука й віра виключають себе, належить до минувшини”.

Поверховна наука відводить від Бога, глибока наука приводить до Нього.

Генрик Лінк зложив таку заяву: “Чи воно не дивне? Мій поворот до релігії відбувся на дорозі науки подібно, як перед роками наукові студії відвернули мене від релігії. Мої вищі наукові студії зробили з мене повного й сильно озброєного агностика, що погорджував практиками Церкви й був такого погляду, що релігія була захистом для слабих умів. Та тепер математичне й квантитативне знання зреволюціонізувало основно мої ідеї. Наше пізнання Христа відкрило нам, що Христос був багато глибший мислитель, ніж сучасні голосні вожді. Христос не був суспільним реформатором, але був реформатором людей. Нема розв'язки глибших проблем життя ні більшого щастя для одиниць у самій науці. Коли буде більше самої науки, буде більше замішання. Доки наука буде залежати тільки від звичайних потреб людського життя, вона скоріше вб'є, ніж визволить ті уми, що її створили. Наука мусить бути підчинена вірі й релігійному віруванню в деякі основні цінності життя, що їх не всилі усунути ніяке розумування”.

Хто відкидає релігію, не може мати певности в своїх наукових дослідях. Тільки релігія дає певну відповідь про основні правди походження й призначення людини. Вона є також головною основою людського щастя.

Один із найбільших природників останніх часів, Роберт Андрій Вилликен, так говорить про відношення науки до віри:

“Не маємо ніяких наукових основ до того, щоб противитись вірі. Хто не годен погодити науки з вірою, дає засвідчення про тісноту свого ума... Говорю щиро, що невірство є позбавлене всяких наукових основ. На мою думку, не може бути вченою така людина, що признає пропасть між вірою й наукою”.

Хто засвідченням вчених людей хоче оправдати своє невірство, той обманює несвідомих людей.

Люди глибокої науки й доброго характеру є звичайно віруючими людьми.

о. В. Дрібиенький, ЧСВВ

ЛЮДИНА ТАКИ МАЄ ДУШУ

Зі всіх закидів, що їх доводиться слухати від безвірків, одним з найглупіших є той, що людина не має душі.

Щоб сказати, що людина чогось не має, треба насамперед знати, що це є, чого ця людина не має. Наприклад, я не можу сказати, що мій приятель не має сангвіністичного характеру, якщо я не знаю, що це є сангвіністичний характер.

Спитаймося першого ліпшого безвірка (вони переважно себе воліють називати комуністами): Що це є душа? Розумної відповіді на це від них не дістанемо.

Душа — це джерело життя. Коли душа опускає людину, тоді це вже не є людина але труп. Там життя нема. Отже казати, що людина не має душі, це те саме, що говорити, що людина не має життя.

Що ми не можемо бачити душі, з цього не можна заключати, що її нема. А хто бачив розум чи волю? Хто бачив гадку? А проте ніхто не може сказати, що гадки не існують — як у нас самих, так і в інших.

Бог сотворив людину на свій образ і на свою подобу. Цею подібністю є якраз безсмертна душа в людині. Ця душа є духовна, нематеріальна — як духовним і нематеріальним є Бог.

Розум це снага душі, а гадка це дія розуму. Ми не можемо гадки побачити, взяти її в свої руки, зважити її на вазі чи змірити метром, — бо гадка це річ духовна. Такою самою є душа.

Людина лучить у собі два окремі елементи: матеріальний і духовний. Її тіло взате з землі. Під оглядом свого тіла людина має деяку схожість зі звірятами на землі, птахами в повітрі й рибами у воді. Одначе під тим самим оглядом вона також сильно різниться від них, а саме своїм лицем. На людським лиці виражуються внутрішні переживання чи стан людини, як невинність, лукавство, радість, розуміння й т. п. Це тому, бо на лиці людини проявляється її душа.

Силою цієї подібности до Бога чоловік є паном сотворінь на цьому світі. Супроти них він є неначе королем — він ними руководить, вони йому служать. Він неначе їх бог, а радше вони бачать у нім представника свого Бога.

Після установленого Богом порядку, людина має повне право користати з усіх нижчих від неї сотворінь — але вона не сміє посвячувати для них ціле своє існування. Вона тоді сталася б не їх паном, але невільником.

Це відчуває кожна людина. Ніхто не може чутися щасливий у самих тільки дочасних достатках. В нас є сильне, незнищиме й глибоке бажання посісти вище, цілковите й завжди тривале щастя. Це є бажання, що походить з людської душі — бажання служити Богові у правді й справедливості.

Ця служба Богові полягає в тім, що людина своїми гадками чи ділами зближується до Бога, уподібнюється ще більше до Його Доброти й Святости. Кожна душа має ту свідомість (деколи прибиту, хоч не знищену, невластивим життям), що вона призначена посісти повну красу, доброту й щастя, цебто Бога — й тому вона радіє кожним актом, що її ту, на землі, зближує до цієї мети.

Тому людина відчуває таке глибоке вдоволення, коли дає милостиню, коли напроваджує другого на добру дорогу, коли пізнає ліпше якусь велику правду, коли широко розмовляє з Богом у молитві, або коли посвячує своє життя Богові.

Тут стає нам краще зрозумілим велич місії Божого Сина, Христа, що помер на хресті, щоб вивести для людства втрачену Божу ласку. Також звідси можемо оцінити католицьку Церкву, з її богослуженнями, св. Тайнами та високим рівнем духовного життя.

В цьому полягає повне й змістовне людське життя. Людина таки має душу; завдяки цій душі людина, вивисшена понад всі інші сотворіння, має окреме завдання на цьому світі і головню велику, вічну будучність у позагробовім житті.

Ці міркування можна коротко висказати простенькими словами великого мислителя, св. Августина: Ти сотворив нас, Боже, для Себе; й неспокійне наше серце, поки не спічне в Тобі.

МІСЯЧНЕ НАМІРЕННЯ

ЗА НАВЕРНЕННЯ БЕЗБОЖНИКІВ І ЗБАЛАМУЧЕНИХ ХРИСТІЯН

Споглядаючи сьогодні на наш християнський світ, хтось міг би зробити заключення, що християнська віра є невдачною. Це однак було б неправдою. Річ у тім, що християнська віра не принесла у наш світ сподіваної поправки не тому, що вона цього не може зробити, але тому, що люди не дали їй повної нагоди до цього.

Від часів Ісуса Христа, християнська віра, як найбільша сила до доброго, завжди стрічала найбільші перешкоди, як із зовні так з нутра.

Спочатку, це були поганські мучителі, потім прийшли цілі ряди ересей — тепер маємо наслідки цих ересей, а саме матеріалізм і безбожництво.

Продовж цілих століть люди насамперед втратили цілість Христової науки. Повстали християни, що частинно приймали християнську віру, частинно її відкидали. Приймали передовсім те, що було приємне й легке, а що є трудне й вимагає саможертви, те відкидали. З цього пізніше повстав матеріалізм, зате віра й зацікавлення надприродними справами помалу ослабли й цілковито зникли, а натомість повстало життя сперте на виключно дочасних цілях. Це пішло ще далше, людська віра в надприродні справи так заникла, що люди почали масово тратити віру у Бога. Так зі збаламучених християн повстали безбожники.

Та на цім не кінець. Коли людина тратить свої надприродні почування — вона не спиняється на природнім рівні, бо для людини такий рівень не існує, — вона скочується нижче свого природного стану, стає потворною. Звірина для другої звірини не стає такою шкідливою і злою, як людина безвірок для другої людини.

Наші часи відзначаються якраз тим, що народи починають збирати гіркі овочі збаламученого і фальшивого християнства й його наслідку, цебто безбожництва.

Мабуть ніколи не було на цім світі стільки людей, що жили б таким земським, дочасним, матеріалістичним життям як у нашім столітті. Збаламучені секти сьогодні знаходяться в стані близьким до розкладу й ніяк не всилі цьому зарадити. Безбожництво, це страшне колись слово, сьогодні в моді й рівнозначне з поняттям свободи.

Рівночасно наше століття відзначається нечуваною досі байдужністю на суспільні кривди й несправедливості. Робітничі класи в різних країнах

мусять здобувати свої слушні й природні права не моральними чинниками але примусом. У суспільному житті не-сумлінне використання й крайна вирахованість далеко переважає, якщо зовсім не ка-сує, взаємну любов і милосердя. А в міжнародніх взаєминах? Дві світові війни протягом кількадесять літ і загроза третьої, без порівняння страшнішої, що її грізні, приглушені грюкання ми вже чуємо.

Всенародні чи світові страхиття й катастрофи дуже скоро й основно поучають людей про їхнє правдиве призначення й надприродні справи. Однак ця наука є дуже прикра й коштовна. Бог зісилає таку науку людям аж тоді, коли все інше показалося безуспішним.

Чи світ заплатить повну ціну за свою апостазію-відвернення від Бога? Це було задушевним бажанням Святішого Отця, щоб до цього не прийшло, коли він призначив подане в горі намірження на цей такий дуже непевний для світового миру місяць. У цім часі, заки ще не вибила остання година, злучім свої щирі молитви з молитвами цілої католицької Церкви за "навернення безбожників і збаламучених християн" назад до повного й єдино спасеного релігійного життя. — о. В. Д.

ДО АПОСТОЛІВ ДОБРОЇ ПРЕСИ!

**Поручайте СВІТЛО своїм приятелям і знайомим.
Присилайте нам імена тих, котрим бажаєте, щоб
ми вислали оказове число СВІТЛА.**

**ПОШИРЮЙТЕ СВІТЛО
приднанням нових передплатників.**

ЗАПИТИ Й ВІДПОВІДІ

Я читав у СВІТЛІ, що німецька стигматичка Тереса Нойман з Коннерсройт вже через двадцять літ нічого не споживає крім денного св. Причастя. Як це може бути можливим?

Природно говорячи це виглядає неможливим. Людина, що перестає відживлятися, поступово починає тратити свої фізичні сили й по якимсь часі їй грозить голодова смерть.

Дивний случай Тереси Нойман годі пояснити в природний спосіб. Хоч католицька Церква ще не дала свого рі-

шення в цій справі, це виглядає на надприродне явище. Про одну річ ми можемо тут з певністю твердити, а саме, ця стигматичка дійсно не споживає жадної їди чи напиту крім св. Причастя. Свого часу дві монахині були призначені церковною владою безнастанно її стерегти через два тижні, чи може вона скрито не відживляється. Цей таїнний і основний нагляд виявив, що Тереса Нойман дійсно нічим не відживляється.

Бог, що будучи творцем природи, установив у нашій природі закони, до котрих належить відживлювання. Він може очевидно когось з цього закону звільнити. Отже це, що природно є неможливим, мо-

же статися при допомозі надприродних сил.

Христос у своїй проповіді на горі сказав: Шукайте перш усього Божого Царства й Його правди, а все проче додасться вам. Чи це значить, що журитися про дочасні справи є не похристиянськи?

Цими словами Христос не виступає проти старань людини про щоденний хліб для себе й своєї родини. Розумні й второпні старання про земські маєтки є зовсім на місці й після Божої установи: В поті чола твого їстимеш хліб твій.

Однак Христос перестерігає тут нас проти того, щоб ми не робили старання про наші дочасні потреби першою й головною цілю нашого життя. Він пригадує нам, що у порядку річей, щодо їх важливости й потреби для нас, першим є "царство Боже і його правда", цебто збереження Божих заповідей й наше прославлення Бога — а потім приходять справи нашого тіла.

Сьогодні, в часах коли матеріалізм бере верх у житті як одиниць так народів, це навчання Христа є дуже актуальне.

Яке значення має уживання кадила підчас Богослужень?

Звичай уживання кадила є дуже старинний — він тягнеться взад до Старого Завіту. Читаємо у св. Письмі, що Бог наказав Мойсееві збудувати престіл, на котрім мали приносити жертву кадила з найбільше пахучих корінців і рослин.

Коли почали уживати кадила у християнській Церкві, го-

ПРИГОТТЯ ЛУКЖ ДЛЯ П-НИ О. КИСІЛЕВСЬКОЇ В ТОРОНТІ



Заряд Ліги Українських Католицьких Жінок Схід. Канади вітає б. сенаторку О. Кисілевську. Сидять з ліва до права пані: Розалія Чабак, Катерина Кравс, Олена Кисілевська. Стефанія Глинка, Анна Ганківська. Стоять: Марія Линиця, Анна Матлашевська, Марія Бочар, Анна Сороколіт, Анна Феськів, Анна Федик, Ольга Луковецька. Гостина відбулася в домі п-ва Кравс.

ді напевно сказати. В історії Церкви нема жадної згадки про уживання кадила протягом цілих перших 4 століть. Щойно у п'ятому столітті знаходимо першу згадку про це у писаннях Псевдо-Діонісія. Він говорить про вживання кадила в Літургіях св. Якова й св. Марка.

Символічно, уживання кадила у богослуженнях, означає молитву, що вноситься вгору до Бога неначе дим і є Йому приємна неначе солодкий запах. Другу символіку бачимо тоді, коли священник кадить людей, що в церкві. Це тому, бо як каже сам св. Павло, тіло кожного християнина є "святиною св. Духа".

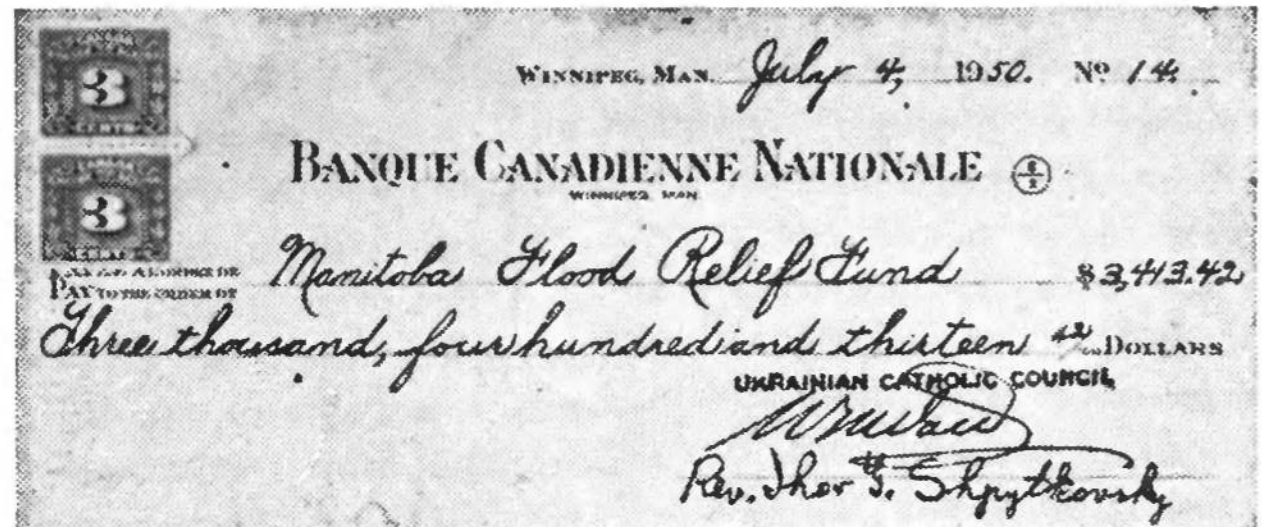
Чи робить гріх той, хто опускає Службу Божу в неділю вибираючись рано чи ще в суботу на прогулку чи подорож?

Коли хто пустився у дорогу в четвер або п'ятницю і в наслідок цього не може вислухати Служби Божої в неділю чи свято, цей не має гріху за опущення Служби Божої. Коли ж він вибирається в подорож у суботу чи в неділю, причина подорожі вже мусить бути поважніша, щоб він міг бути звільнений з обов'язку другої церковної заповіді. Значить, чим ближче він того часу, коли закон починає обов'язувати, тим більша має бути причина, що робить його нездібним зберегти той закон.

Розуміється, якщо він подорожує автом чи повільно поїздом так, що може в неділю перервати подорож і вислухати у найближчій католицькій церкві Службу Божу, він обо-

в'язаний це зробити, хочби він був почав подорож три чи чотири дні передтим. Це також

відноситься до вакаційних прогулок до літниць.



Чек, яким Централь Українців Католиків Канади вислала 3.143,12 дол. на поведян у Вінніпегу.

ВЖЕ МОЖНА НАБУТИ

ВЕЛИКЕ НАПРЕСТОЛЬНЕ ЄВАНГЕЛІЄ

В РОЗКІШНІЙ ОПРАВИ



Величини 10 X 14 цалів, оправлене в червону шкіру (мороко) прикрашене золоченою богатою орнаментикою. Обріз золочений. Образці Ісуса Христа і Євангелістів колірові. Містить чотирох Євангелістів і Страсні Євангелія.

Ціна \$95.00

Замовляйте в

**BASILIAN FATHERS,
MUNDARE, ALBERTA,
CANADA.**

ГРАТУЮЄМО

ВПр. О. СОЗОНТОВІ ДИДИКОВІ, ЧСВВ

Коли в суботу рано, 5. серпня, Впр. о. Созонт Дидик, ЧСВВ відправить з піднесенням серцем свою благодарственну Службу Богу, — це буде якраз пів століття потім, як 5 серпня, 1900 року, він, будучи молодим василіянським богословом приступив дрожащим ходом до престолу й прийняв з рук Єпископа священні свячення.

Для цього визначного місіонаря-піонера нашої Церкви в Канаді цей день буде днем великих спогадів.

Його гадки полинуть далеко взад, коли вперше почув, що в далекій Канаді українські поселенці живуть без релігійної обслуги. Він відозвався на перший поклик церковних властей і по двох тільки роках священничої праці у рідній Галичині, виїхав до Нового Краю.

Тут наш нарід жив в наскрізь піонерських умовах. Поселенці жили малими, порозкиданими групами, звичайно далеко від залізниці у лісах. Всі вони були бідні, мешкали у тісних, на скору руку збудованих ліпняках чи землянках. Дороги були лихі, переважно "індіянські". Подорожувати треба було возом і волами, у ліпшому случаю кінями. У літі дошкулювала спека й комарі, у зимі тиснув мороз, аж дерева тріщали. Церков не було, богослуження треба було правити у приватних хатах.

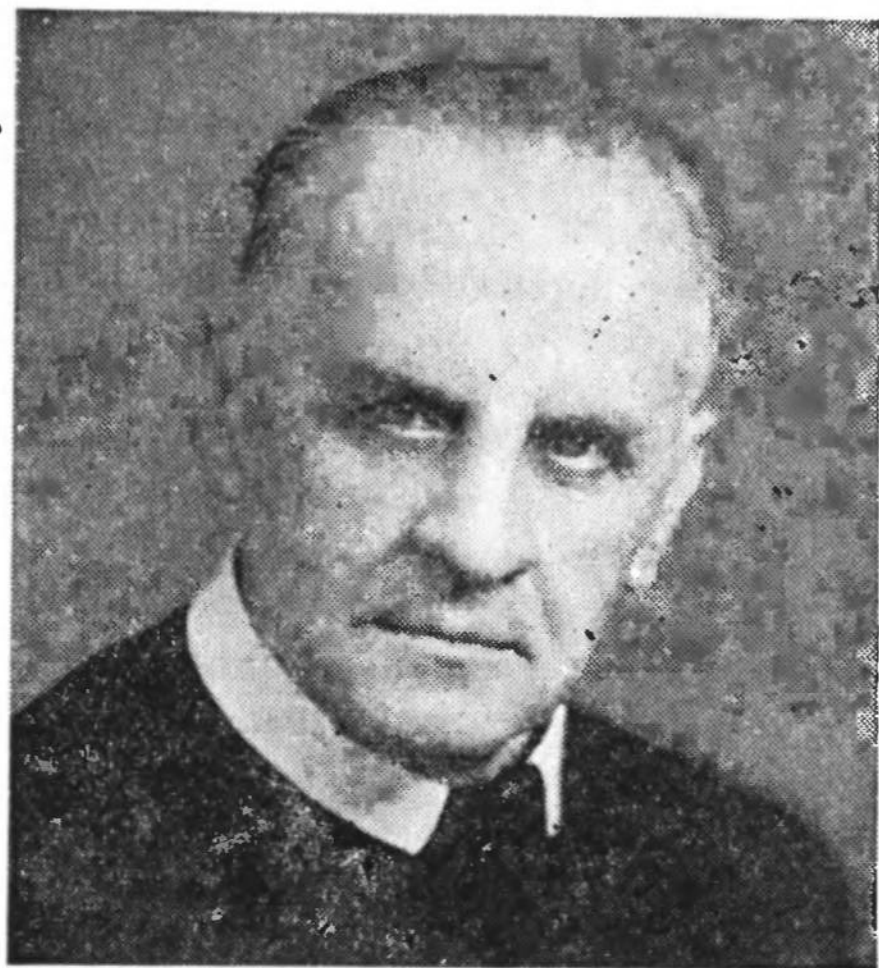
Але молодий, обдарований сильним здоров'ям місіонар знаходив потіху й силу до

дальшої праці у молитві, і в удоволенні, що товаришить кожному доброму ділові. Він часто повертав назад до осередку місії, де стрічався з другими двома місіонерами, і вони себе взаємно розраджували. Їх підносило на дусі те, що наш нарід, хоч заблукав у такі глухі простори, далі жив сильним, привезеним ще з рідного краю релігійним духом — хоч вже помітна була тоді агітація сектанських баламутів.

Літа минали. Поволі зникали ліси, висихали мочарі. Лани золотого збіжжя ставали чимраз більші й густіші. Дикі простори поволі починали прибирати вид багатого, цивілізованого краю. Повставали містечка, комунікація ставала чимраз вигідніша. Тоді прибули нові, молоді кадри місіонерів, і о. Созонт Дидик одержав важливий, але менше виснажувачий пост пароха в столичній місті Алберти, Едмонтоні.

Його священнича ревність, потягаючий приклад хрустального характеру не залишили тут без наслідку. Ця парафія почала рости, як у нутрі — щораз глибшим релігійним життям, так і на зовні — збільшаючись новими членами.

Вкінці прийшов час, щоб передати працю свіжим, молодшим рукам. Це була мабуть найтяжча хвиля у житті цього



Впр. О. Ювілят Созонт Дидик, ЧСВВ.

піонера-місіонаря. Праця була вже частиною його ества. Все, що він бачив кругом себе, було одним живим пам'ятником його минулих старань, журб, терпінь, і снаг — його життя.

Однак п'ятдесят літ священства Впр. о. Созонта Дидика не можна змірити осягами одної парафії, чи переповісти оцею статтею. Півстоліття життя цього священника має вартість, якій не може рівнатися жадна дочасність — її треба мірити ціною вічності; це вартість духовна, надприродна. Яке багате й змістовне мусить бути це життя, коли взяти під увагу пів століття щоденних Служб Божих, необчислену кількість св. Тайн udzielених потребуючим у тяжких, прикрих обставинах, та інші добрі діла ревного Божого слуги. Це скарб, як сказав Христос, що його не може ні злодій вкрати ні ржа з'їсти.

П'ятдесят-літній ювілей священства Впр. о. Созонта Дидика, ЧСВВ — це справді найбільше радісний з усіх інших золотих ювілеїв!

УКРАЇНА ЗА СВЯТОПОЛКА

Після смерти князя Всеволода в 1093 р. його син Володимир Мономах, що княжив у Переяславі, міг використати положення і відразу засісти на місце свого батька. Але він був обережний і вирахуваний, як і його батько, тому не відважився на такий сміливий і навіть ризиковий крок. Літописець відгадав його мотиви вкладаючи в його уста такі думки: "Як я сяду на столі мого батька, то прийдеться мені воювати зі Святополком, бо то передтим був стіл його батька". Річ ясна, що тут рішали причини більше реальні і конкретні ніж любов і поважання до свого стриєчного брата. Мономах як тверезий політик знав, що князь Святополк не віддасть київського стола без боротьби. Він на те перейшов з далекого Новгороду до ближчого Турова, щоб бути поблизу Києва. Зачинати боротьбу зі Святополком, маючи за плечима Святославичів з їх претенсіями до Чернігівського князівства, і важку загрозу половецьких нападів, що в тих часах були найсильніші, це все було для Володимира Мономаха занадто ризиковне. Тому він послав послів до Святополка закликаючи його на київський престол, а сам пішов княжити з Переяслава в Чернігів. Переяславське князівство він віддав своєму молодшому братові Ростиславові.

Князь Святополк не забарився і вже в неділю 24 квітня (11 днів після смерти князя Всеволода) на самі проводи прибув до Києва. Цікаве те, що літопис, хоч прихильний Всеволодові і його наслідникам, зазначає, що в Києві прийняли Святополка з радістю, як колись приймали його батька князя Ізяслава.

В перших роках панування Святополка на київській престолі напади половців на українські землі були такі сильні, що привели південну Київщину до повного спустошення. Українські оселі, що після знищення орди печенігів за Ярослава Мудрого, були посунулися далеко на південь, тепер були знищені внаслідок половецьких нападів. Подібно було також на лівім боці Дніпра в Переяславщині. На Україні панувала вічна тривога. Повтарялися часи Володимира Великого і Ярослава Мудрого, коли печеніги підходили під самий Київ та

руйнували само серце України. Внаслідок тих нападів упало хліборобство, в Україні настав сильний голод і загальна нужда. Дещо завинила мабуть також сарана, яка налетіла в роках 1094 і 1095 на наші землі. В літописі сказано, що "сарана поядоша всяку траву і многі жити". Але головна причина лиха були половецькі набіги, які спричинили, що "на українській землі рідко гукали орачі, але часто кракали ворони, ділячи свої трупи, та вели свою бесіду галки, збираючись летіти на поживу", як це висловлено пізніше в славній поемі "Слово про похід Ігоря".

Половці почувши про смерть князя Всеволода прислали до князя Святополка послів домагаючись окупу за спокій (так як тепер робить Сталін зі західними державами). Князь Святополк увязнив половецьких послів. Це розлютило половців і вони зачали нищити Київщину, села палили, людей вбивали або забирали в полон.

ПОХІД СВЯТОПОЛКА ПРОТИ ПОЛОВЦІВ

Князь Святополк рішив виступити збройно проти половців. Але він мав тільки 800 дружинників, тому київські бояри перестерігали його, щоб не поривався на половців з малим військом. Вони твердили, що треба бодай 8000 війська. Тоді Святослав звернувся до Володимира Мономаха і до його брата Ростислава і вони всі три після наради в Видубицькій монастирі рушили під Трипілля над рікою Стугною. Потрібних 8000 вояків мабуть таки не було, тому Володимир Мономах радив годитися з половцями. Але перемогла гадка битися. Битва відбулася по тім боці ріки Стугни. Вояки Святополка не витримали натиску переважаючих сил половців і зачали відступати через ріку. Тоді половці вдарили також на армію Володимира і її також змусили відступати, відступав також князь Ростислав і втпився в ріці Стугні. Половці підступили під самий Київ і зачали спустошити села довкола Києва, грабили, палили і забирали людей в неволю. Святослав прибувши до Києва зібрав набірзі дещо війська і під Києвом відбулася ще одна битва, але в ній полягло геройською смертю ще більше українців як над Стугною. Крім того половці здобули місто Торчеськ, де

З УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ

боронилися зукраїнізовані рештки давнішої орди торків. З великою добичею пішли половці на свої кочовища, ведучи масу невільників.

В літописі написано про тих невільників: Змучені ходом, стомлені голодом і жаждою, схудлі з біди на лиці, почорнілі, йшли вони незнайомими краями, серед диких народів, голі й босі, з ногами поколеними на терні, і зі слізки говорили між собою: “я з того міста”, “а я з того села”. Так розпитувались і зі слізми оповідали про свою родину, підводячи очі до Вишнього, що знає всі тайни...

Князь Святополк не маючи виглядів на дальшу боротьбу, взяв собі за жінку доньку одного з половецьких князів Тугорхана, щоб піддобритися до половців. Це перший випадок того рода в нашій історії. Крім того Святослав дав великий окуп половцям, щоб не воювали більше. Також князь Володимир Мономах зложив половцям значний окуп. Таким чином Україна забезпечила собі мир з половцями, але не надовго.

ВІЙНА З ОЛЕГОМ СВЯТОСЛАВИЧЕМ ЗА ЧЕРНИГІВ

Ця програна князів Святополка і Володимира Мономаха з половцями осмілила князя Олега Святославича. Він заключив умову з половцями і в союзі з ними прийшов в 1094 р. з Тмутороканя під Чернігів. Після короткої облоги Володимир Мономах віддав Олегові його батьківщину, а сам вернувся з останками дружини до Переяслава. Це було саме в дні св. Бориса, 24 липня, як Мономах з невеличкою дружиною, коло 100 дружинників з родинами, перебивався серед половецької орди до Переяслава. Врешті прибули щасливо до Переяслава. Коли туди прийшли половецькі старшини по окуп, то дружинники Мономаха за його згодою повбивали половців. В 1096 р. оба князі Святополк і Володимир Мономах знову ходили походом на Олега в Чернігові. Він мусів звідти втікати до Стародуба, князі пігналися туди за Олегом. Але половецький хан Боняк за той час напав на Київ, спустошив околицю і навіть спалив княжий двір на Берестовім. Святополк і Мономах мусіли вертатися зпід Стародуба і боронити своїх князівств. Вони оба погнали в степи за половцями і розгромили Тугорхана, Святополкового тестя. Вреш-

ті Мономах таки віддав Чернігів князеві Олегові, а Олег зі свого боку погодився покортися братам, себто розірвати свій союз з половцями.

ВЕЛИКИЙ ЗІЗД КНЯЗІВ В ЛЮБЧУ КОЛО КИЄВА

В осені 1097 р. відбувся в Любчу коло Києва зізд українських князів, що мав встановити згоду між князями, щоб повести успішну боротьбу проти страшної орди половців, які геть виснажували Україну своїми безнастанними нападами. На зізд прибули князі Святополк, Володимир Мономах, Давид і Олег Святославичі, Давид Ігорович з Волині і з Галичини Василько князь Тербовлі.

На зізді постановили, що кожний князь повинен задержати свою батьківщину: Святополк — Київ, Володимир Мономах — Переяслав, Давид, Олег і Ярослав — Чернігів, Давид Ігорович — Волинь, Володар Ростиславич — Перемишль, Василько Ростиславич — Тербовлю. Таким чином на тім зізді прийняли засаду дідичности, яка прийшла на зміну засади старшинства. Одночасно постановлено, що як би хто кого скривдив, тоді інші повинні помагати покривдженому. Третя постанова це утворення союзу всіх князів проти половців. Підчас зізду повстало якесь порозуміння між князем Святополком і Давидом з Волині з одної сторони і між князем Васильком і Володимиром Мономахом з другої сторони. Вислід того був, що князь Святополк схопив князя Василька і передав князеві Давидові, а цей осліпив Василька.

НАСЛІДКИ ОСЛІПЛЕННЯ ВАСИЛЬКА

Осліплення князя Василька після зізду в Любчу викликало велике обурення серед князів. Вони під проводом Володимира Мономаха 1098 р. зібралися в Городку під Києвом і постановили зробити похід на Святополка в Києві. Але той похід не вдавсь, бо союзники Мономаха три князі Святославичі порозумілися з Святополком і переговори скінчилися тим, що Святополкові припоручили відобрати Володимира (Волинь) від Давида.

Князь Святополк зміцнив себе поміччю Святославичів, забезпечив собі нейтральність поляків дарунками і розпочав війну з Давидом.

Зразу Святополк здобув Володимир. Потому Святополк забажав ще відібрати Галичину від Ростиславичів, але вони його розбили на Рожневім Полі. Згодом Давид знову відзискав Володимир, але тільки на короткий час. Бо на зїзді князів Святославичів, Святополка і Володимира Мономаха у Ветичах під Києвом в серпні 1100 року прийшло до нового порозуміння між князями: Давида за кару, що осліпив Василька, вивели з Володимира і передали Волинь Святополку. За Волинь дали Давидові різні порозкидані волості. Пізніше князь Святополк дав Давидові за ті порозкидані волості Дорогобужську волость, де Давид сидів до смерті.

Після тих кількалітних війн на Україні повстала наступна політична система: в руках князя Святополка була Київщина, Волинь і Турово, Пинськ. На Волині Святополк посадив свого сина Ярослава, Київщиною і Туровом Пинськом управляв сам. Друга велика держава була Володимира Мономаха, який правив в Переяславщині, крім того мав Смоленськ, Новгород і Поволже. Отже тоді повторився поділ з часів Ярослава Мудрого: Святополк дістав західні землі України, а Володимир Мономах східні і північні землі. Святославичі трималися переважно Святополка.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА СВЯТОПОЛКА

Святополк вдержував звязки з польськими князями. В 1102 р. він видав свою доньку Збиславу за нового польського великого князя Болеслава Кривоустого. Крім того є відомості, що син Святополка Ярослав був оженений зі сестрою Болеслава Кривоустого. Святополк тримав тісний союз з Болеславом Кривоустим. Це видно з того, що він посилав своє військо на поміч своєму союзникові. Крім того Святополк користався поміччю мадярів у своїй спробі відібрати Галичину від Ростиславичів. Але Ростиславичі закликали на поміч половців і при їх допомозі розгромили мадярів під Перемишлем 1099 р. Є відомості, які однак треба б перевірити в византійських архівах в Царгороді, що корсуняни напали на українські кораблі і пограбили їх. Тоді князь Володимир Мономах в порозумінні з князем Святополком ходив походом на Корсунь, щоб корсунян покарати.

Корсунь був тоді в залежності від Византії. Інші історики згадують про похід князя Володимира Мономаха на місто Кафу, що була важливим осередком торгівлі невольниками. Ці факти вказують, що було напруження взаємин з Византією.

ПЕРЕМОГИ НАД ПОЛОВЦЯМИ

Після зїзду князів у Ветичі, скоро тільки де-що усталилися внутрішні відносини на Україні внаслідок замирення князів, справа половецька стала знову на деннім порядку. Головним пропагатором війни з половцями був Володимир Мономах. Це зрозуміле тому, що переяславське князівство, де княжив Володимир Мономах, терпіло вд половецьких наїздів найбільше. Вже в 1101 р. відбувся знову зїзд князів Святополка, Мономаха і трьох братів Святославичів під Києвом на Золотчі. Там вони уклали пляни походу. Але щойно в 1103 р. наші князі пішли походом Дніпром вниз, а від острова Хортиці на схід в степи і в долині річки Самари погромили половецьке військо, знищили половецькі кочовища та захопили багато худоби і невольників. Другий великий похід на половців був 1111 році, коли то військо українських князів здобуло рішучу перемогу над половцями. Українські поети оспівали цей похід в піснях, з яких уривки доховалися до наших часів.

В літописних оповіданнях дається перше місце князеві Святополкові в організуванні походів проти половців як київському князеві, але душею всіх тих походів був насправді Володимир Мономах. Боротьба з тими степовими хижаками була на Україні дуже популярна і вона дала добрі висліди. Після десятилітньої боротьби половці таки притихли. Якщо й були які напади, то не такі важкі. Половецькі кочовища відсунулися подальше від українських границь за Донець. Половці появлялися меншими групами, тільки в ролі наємників українських князів.

Крім того послаблення головної половецької орди привело до повстання проти неї різних підвласних їй орд: останки орди печенігів і торків збунтувалися проти половців в 1116 р.

3 ЛІТЕРАТУРИ

Василь Софронів

П'ЯНІСТКА НА СТЕПАХ КАЗАХСТАНУ

Був Новий Рік, і на дворі мороз доходив до сорока ступенів, а гострий вітер від Аральського моря дув з непогамованою силою. Старий казах з поморщенням, як капшук, обличчям докидав після кожної точки новорічної програми свіжі оберемки "верблюжої трави" до двох залізних грубок, проте морозне повітря не хотіло вступитися з невеликої, битком набитої залі клябу. Пилінки снігу вперто проникали крізь невидні шпари у стінах дерев'яного будинку до середини залі і мінливими, іскристими зграями обсідали однаково баранячі кучми казахів, як і футряні папахи та коміри представників місцевої радянської влади.

На сцені, на почесному місці, напроти замаєного паперовими квітами портрету Сталіна, чорніло велике, масивне піано. Цей знищений, старий інструмент, завезений сюди бо-зна звідки ще в часі революції, став тут "символом тієї вищої культури, що її принесла в казахське містечко радянська влада". Саме так назвав його сьогодні секретар місцевого райвиконкому у своїй вступній промові до новорічного вечора. Але в малому казахському містечку не було досі ніодної душі, що вміла б грати на цьому інструменті і тому до цього часу піано стояло лиш безкорисним бездушним неужитком, даремно забираючи місце на тісній сцені клябу.

Аж оце недавно секретар виконкому таки винайшов у межах свого району потрібного музику і сьогодні між іншими точками програми приявні мали вислухати теж гри на піано.

і піддалися українським князям, а ці включили їх до нового скolonізування Поросся.

Боротьба за упорядкування взаємин між українськими князями і після того боротьба з половцями творить головний зміст політики князя Святополка продовж 20 років його панування. Внутрішні справи були упорядковані, половці відперті від кордонів України. Українська колонізація степу знову могла початися.

В такім часі помер князь Святополк 16 квітня 1113 року. Книгиня його роздавала обильно

Коли прийшла на чергу оця точка, вийшла на сцену худа, мов висушена з усього тіла, жінка, в якій важко було означити з її байдужного, зів'ялого, поморщеного обличчя. Була едягнута у зношений, полатаний плащ, що тільки своїм кроєм нагадував колишній європейський одяг. Як цей крій у зношеному до краю плащі, так тільки якийсь невловний, внутрішній, глибоко захований вираз обличчя нагадував ще у цій жінці колишню інтелігентну, культурну, європейську жінку.

Ішла до чорного інструменту непевними, обережними кроками, якби боялася, щоб її мала, завинена у сіру ситцеву хустину голова не злетіла з вязів. Хвилину здавалося, що вона зовсім не бачить своїми синіми, широко відкритими очима і йде навмання, корячись тільки якийсь невідомій силі, якою притягає її до себе чорний інструмент. Але публиці, що сиділа у залі, була відома ця непевна хода, яку вона називала ходою "сліпої курки". Так ходили всі ті жінки-засланки, що працювали на карних роботах у фабриці рибних консерв над берегом Аральського моря. З постійного голодування вони всі хворіли на цингу і "курячу сліпоту".

Сіла за піано і тільки тепер розвинула свої замотані в ганчіря руки. В цих руках ніхто не пізнав би тепер колишніх білих, тендітних, музикальних рук відомої п'яністки. Вже третій рік день-у-день, від ранку до ночі патрошила ними рибячі нутрощі у фабриці рибних консервів. У щоденному голоді і безвиглядній понезірці виконувала цими руками свою гидку, одноманітну роботу, знемагаючи влітку від спеки гарячого пустинного сонця Аральських берегів, костеніючи у невиносній стужі казахстанських зим, безустанно вдихаючи сопух ри-

милостиню, дружинники плакали — як пише літопис. Але невідомі руки зорганізували в Києві заворушення і погром жидів як на замовлення. Це замішання дало притоку до покликання на Київський стіл переяславського князя Володимира Мономаха, який п'ятого дня після смерті Святополка вже був у Києві, запрошений туди представниками київського громадянства для усмирення заворушень. Як тільки князь Володимир Мономах прибув до Києва, заворушення припинилися.

3 ЛІТЕРАТУРИ

бачої гнилі, що забирав памороки і просякав не тільки одяг, але й тіло до костей.

Усмінулася якимось далеким, непритомним усміхом і з трудом розправила сині, жахливо відморожені, набубнявілі пальці. Тонка, мов папірець, шерхла шкіра на пухлині відморожень блищала і мінилася червонооранжовими і синьофіолетними плямами. Там, де шкіра потріскала, застигла на ній шкаралюща сукровиця. Ці руки мали сьогодні грати. Не розуміла, чому витягнули її на цей вечір з надрів суспільного дна, що встигло вже було звести її до найнижчого рівня півживих, майже налюдських істот, чому вивели її тут на цей прилюдний показ. Перевела очі на залю, на перший ряд мутних обличчя "відповідальних працівників" містечка і, немов ламаючись у собі, вдарила на клявітурі один самотній тон. Раптовий звук продзвенів, як зойк, і тихо вмер у морозному повітрі залі.

П'яністка хвилину ще сиділа без руху, якби надумувалася, що має грати. Потім обережно торкнулася болючими пальцями клявішів, мов розжарених вугликів, і з-під них почав несміливо впливати простенький, вриваний мотив української веснянки. Тремкою лінією розстроєних згуків піяна переливалася у сірому від тютюневого диму повітрі тиха, несмілива, проте несподівано бадьора мелодія. П'яністка підняла голову і сама, заслухана у цю грайливу, сповнену сонця мелодію, заплющила очі. Тепле внутрішнє світло опромінило її втомлене, знівечене обличчя, і вона, перемагаючи фізичний біль, щораз сміливіше вдарила пучками пораниених пальців по клавішах старого, розбитого інструменту.

Це була імпровізація на мотивах української народної пісні. Ясна бадьора мелодія веснянки була така несподівана під руками цього нужденного фантому колишньої людини, що в перших хвилинах звучала як насміх, протест, як виклик. Але гармонія звуків росла, збагачувалася тонами, акордами, бурхливими переходами, міцніла почуваннями, мінилася різнобарвними варіаціями того самого мотиву. Навіть захриплі струни піяна дзвеніли тепер під руками п'яністки чистими переливами світла, розсипалися іскристими китицями щасливого дитячого сміху.

Потім її гра перейшла на спокійний, епічний настрій опису. Натхненними звуками змальовувала красу далекої української природи, співала про радощі і бурі вільного життя. Животворчим запахом українського чорнозему, теплим подихом весняного сонця спливала ця сповнена оптимізму і віри музика на чужу, холодну і байдужну залю. Здавалося, що від її тонів стало на залі тепліше, більше простірно і ясно. Здавалося навіть, що тають від неї тупі, застиглі в байдужності пруги жовтих казахських облич. Тільки начальник місцевого відділу НКВД в першому ряді слухачів, нахмарившись, похилився вперед, немов виловлював у цій музиці щось підозріле, щось бунтарське, щось вороже режимові.

П'яністка грала. Знову і знову вертався переможний мотив веснянки, знову і знову розбиті звуки піяна ясніли молодечим блиском, кипіли життям і сміялися сонцем наперекір усьому, що їх оточувало. Було в тій грі щось величне, щось героїське, щось понадлюдське. Навіть зівяле, виснажене обличчя п'яністки, здавалося, хотіло заперечити жахливу дійсність і стати понад нею. Глибокі западини і зморшки виповнювалися і набирали барви, навколо уст і заплющених очей блукав далекий лагідний усміх. Лише руки... зварені морозом, потріскані, як дозрілі сливи пальці — нестерпним болем плагили за кожний сміливий удар, за кожний бадьорий акорд, за кожний променистий пасаж і непомітно стікали тонкими смужками крові на пожовклі клявіші старого піяна.

Надворі, у сірій темряві ночі, з диким свистом і дуднінням неслися в нестримному розгоні табуни розшалілих коней, скажені подуви азійського морозного вихру, післанці неблаганої смерті. А в тісній, брудній залі клубу малого казахського містечка над берегами Аральського моря гордо і проречисто дзвонили, літали голуби у блакиті неба і пах, сонцем і волею пах український чорнозем.

Кінцевий акорд весняного гимну раптово обірвався, заяснів останнім промінням тонів і згас.

Не згас лише тихий усміх на обличчі п'яністки.

І кров, що побагрила пожовклі клявіші старого піяна, співала далі пісню перемоги.

МОЇ НОВІ СЛІДЧІ

Росіянин Зайцев і українець Кудря. — Про Львів, як націоналістичний вулкан, і Союз Українок. — Хто був найвизначнішим українцем у Львові? — Думки про можливість звільнення. — Що я переходив у своїй голові. — Що я почув від слідчого Кудрі і який був мій тодішній настрій? — Одно оповідання — советська агітка. — Минають знову дні за днями, тижні за тижнями...

Десь при кінці лютого або в початках березня 1940 р. викликали мене “на допрос” і привели перед нових слідчих. Було їх двох: старший роками і рангою, доброї туші — блондин і молодий, худорлявий — брюнет. Згодом я довідався, що старший — це росіянин Зайцев, а молодший — українець Кудря.

На самому вступі той старший казав мені розказати дещо про Львів, як націоналістичний вулкан, і політичні відносини в ньому в останніх роках. Я став оповідати дуже загально про те, як панівна штучна польська більшість верховодила у Львові та як при такій владі почувались українці і жиди. Свое оповідання я ілюстрував даними про шкільництво, культурно-освітнє й господарське життя, при чому покликався на колишній вислів соціалістичного посла Дашинського, що вся польська культура на Сході, зокрема у Східній Галичині, збудована за гроші українських податників. Моє оповідання, як видно було, цікавило Зайцева, бо він, ходячи по кімнаті, переривав його кілька разів і ставив різні додаткові питання та вимагав пояснень. Другий слідчий, той молодший, що сидів оподалік при столі, увесь час мовчав і ніби щось записував. Аж по довгому-довгому часі він підняв голову і спитав чистою українською мовою з виразно галицькою вимовою:

— А діячок Союзу Українок знаєте? Чи той Союз був політичною організацією?

Я відповів, що знаю багато діячок Союзу Українок особисто, і став оповідати, як то польська влада, побачивши сильний розрив і розмах праці Союзу Українок у цілому краю, пішла наступом на цю жіночу організацію, очолювану п. Міленою Рудницькою і п. Галею Шепарович, та вкінці її розв'язала. Але провідниці Союзу Українок, передбачаючи його розв'язання, підготували заздалегідь статuti нової жіночої організації як політичної партії під назвою “Дружина Княгині Ольги” і завдяки цьому, так сказати, за одну ніч на місце розв'язаних філій і кружків Союзу Українок покликали до життя в цілому краю дружини пн. Ольги. Ті дружини застала вже всюди червона

армія, коли ввійшла до нашого краю в другій половині вересня 1939 р.

Після того той молодший слідчий почав мені ставити далі українською мовою різні подрібні питання, які старшого мабуть не дуже цікавили, бо по якомусь часі він вийшов з кімнати і лишив нас самих на довший час. Питав мене молодший слідчий між іншим про кількох львівських українських журналістів лівого напрямку, яких очевидно мусів знати. При згадці про Володимира Темницького, колишнього міністра закордонних справ УНР, спитав про його брата Мілька (Омеляна). Коли ж почув, що він помер давно в Одесі, здивувався і прийняв цю вістку з наявним сумом. Далі розпитував про Товариство письменників і журналістів ім. Івана Франка у Львові та про чільніших його членів. Але найбільше допитувався він про двох молодих українських діячів з Богородчанщини, з чого я зробив висновок, що він сам походить з того повіту. (Від покійного журналіста Володимира Дзіся і Степана Федака, що мали, як арештовані, теж того самого слідчого, хоч і в інших, далеких від себе тюрмах, і вийшли на волю, як і я, чував я за німецьких часів у Львові, що Кудря був чистої крові полтавець).

Повернувся до кімнати старший слідчий і допити перейшли на російську мову. Той старший питав мене, хто, на мою думку, найвизначніший і найпопулярніший серед українців у Львові. Я відповів без вагання, що Митрополит Андрей Шептицький. На запит, чому, я пояснив, що Митрополит в очах всього українського народу на західно-українських землях — це великий меценат, царський вязень-мученик і твердий оборонець не тільки церковно-релігійних, але й національних прав українського народу. Він мав мужність виступити з рішучим протестом навіть проти польського уряду за масове нищення з його наказу православних церков на Холмщині в 1938 р. На запит про інших визначних українців у Львові я назвав ще ред. Костя Левицького, д-ра Маріяна Панчишина, проф. Кирила Студинського, проф. Еасиля Сімовича та кількох інших.

Мене відпустили до камери з тим, що на довгий день мене ще покличуть. Другого дня перелухували мене знову обидва нові слідчі, при чому старший з них, Зайцев, виходив кілька разів з кімнати, залишаючи мене з молодшим. З розмови з ним я вичув, що моя справа не стоїть найгірше, тим більше, що ні попереднього ні того дня ні один ні другий не зробили мені ніякого конкретного закиду. З різних запитів їх обох я догадувався, що вони прибули в Москву саме зі Львова, де зібрали певно всякі дані про мене та інших львовян-українців, що сиділи тоді на львівській. Коли ж на запит Зайцева, до яких товариств я нале-

3 ЛІТЕРАТУРИ

жав, я сказав, що між іншими товариствами я від довгих літ був членом Львівського Бояна, він заявив без обиняків, що дуже добре пригадує собі мене з виступів того хору у Львові. Отже виходило, що як Кудря, так і Зайцев, члени НКВД, перебували за польських часів у Львові і збирали потрібні їм інформації на місці.

Коли мене відпустили до камери, я став думати багато про можливість свого звільнення, або бодай так званої вільної зсилки. Не мав я до цього ніяких конкретних даних, але по допитах у тих двох днях я вичував інстинктивно, що обидва згадані слідчі не мають проти мене ніяких певних даних та що вони приїхали в Москву зі Львова з якоюсь означеною метою як супроти інших львовян, так і супроти мене. Як потопуючий хапається стебелинки, так і я з кількох натяків моїх нових слідчих, в яких я не добачав ніякої ворожнечі до себе, міркував собі, що моє визволення може й недалеко. Таке леліав я в своїй душі ще й тому, що обидва слідчі розпитували мене багато і самі говорили про професора Кирила Студинського і д-ра Маріяна Іланчишина, моїх добрих знайомих зі Львова (перший з них був моїм професором у львівському університеті), що тепер були членами (депутатами) Верховної Ради СРСР і, як я догадувався, інтервенювали в моїй справі.

Як у такому положенні буває, я став переходити в голову деякі свої протибольшевицькі виступи у Львові і продумував, як мені боронитись на той випадок, коли мої нові слідчі такі виступи мені пригадають. Колись була голосна моя полеміка з редактором радянофілської "Праці" (потім "Сили") Романом Сказинським (розстріляним 1934 р.), який виступив був проти моєї негативної оцінки на сторінках "Діла" фільми "Тарас Шевченко", що її заходом відомого консуля Лапчинського виставляли не тільки у Львові, але й у всьому краю десь при кінці 20-их років. Я написав тоді згідно з правдою, що Шевченко, якого креував у фільмі артист Бучма, виходить там не як національний поет, пророк і геній, а як якийсь бунтар-фанатик, що дуже заболіло всіх львівських радянофілів і советський консулят зокрема. Не маючи річевих аргументів, Сказинський написав у "Праці" мабуть після порозуміння з сов. консулятом, що моя оцінка тієї фільми несправедлива й однобічна, бо, мовляв, з мене промовляє ненависник Радянського Союзу та "петлюрівський письменник". А коли він при цьому покликався ще й на "буйний розвиток" української літературної продукції у УРСР за останні роки, то я в дуже основній відповіді представив на основі даних Української Книжкової Палати в Харкові той "буйний розвиток" у прав-

дивому світі і так переконливо, що Сказинський мусів замовкнути, бо не мав на це що відповісти. Памятаю, що вже тоді всі основні праці в УРСР виходили в російській мові, а всякий хлам і комуністичні пропагандивні брошурки в українській мові. Тут пригадаю, що згаданий Роман Сказинський виїхав на Радянську Україну приблизно в тому самому часі, що й родина Крушельницьких, а може дещо раніше, щоб — як говорилося — "помагати в будівництві української радянської держави". Після убивства Кірова розстріляли в Києві і Сказинського і двох синів Антона Крушельницького разом з 34-ма іншими українськими письменниками й діячами. Старого ж Антона Крушельницького, як і відомого галицького соціалістичного теоретика Юліана Бачинського, засудили тоді по 10 літ кожного, після чого по них пропав усякий слід. Коли ж большевики, міркував я собі, розстріляли таких сліпих і відданих собі радянофілів, як Сказинського та Івана й Тараса Крушельницьких, то чого міг очікувати я, що того ж Сказинського розторожив у "Ділі" за його ідолопоклонство перед "українською радянською творчістю" в кіновому мистецтві, літературі й науці?!

Я пригадував собі теж, як напередодні виїзду зі Львова письменника і педагога Антона Крушельницького, що вчив мене колись української мови у станиславській гімназії, я стрінув його і намовляв востаннє не виїздити. Не дав себе переконати, казав, що вже запізно. І поїхав по смерть собі, своїй дружині і своїм дітям... Пригадував я собі теж деякі свої протибольшевицькі статті в "Ділі", зокрема підписану повним іменем і прізвищем статтю в 60-ліття уродин Сергія Єфремова, засудженого недавно перед тим у процесі Спілки Визволення України, і на душі ставало моторошно. Рахував я тільки на Божу поміч і на те, що це було давніше та що в останніх роках таких статей у "Ділі" я не писав (були до того окремі референти і кореспонденти). То ж, може, думав я, мої слідчі не будуть порпатися в старих річниках "Діла" і таких статей не викриють.

Серед таких думок і всяких комбінацій минали дні за днями, а мене, всупереч усім сподіванням, більше до моїх слідчих не викликали. Щастя, що в камері мали ми книжки з тюремної бібліотеки, а від нового року діставали на перемену також то шашки (варцаби), то доміно, бо інакше можна було хіба збожеволіти.

Аж десь по двох місяцях покликали мене знову "на допрос" і привели перед тих самих слідчих. Памятаю, що в тому часі я дістав був уже цингу (шкорбут) і мене підліковували. Слідчі не ставили мені ніяких істотних питань,

поза тим, що вязало мене з парохом церкви св. Варвари у Відні о. д-ром Мироном Горникевичем і кількома іншими віденськими українцями. Нетрудно було переконати їх, що це були мої давні знайомі з часу моїх студій у Відні по першій світовій війні — і більш нічого.

На другий день покликали мене до них ще раз. За порадою співв'язнів я рішив поспробувати, чи при допомозі моїх слідчих, зокрема Кудрі, не вдалося б збільшити свій пайок хліба. Коли Зайцев залишив мене на якийсь час самого з Кудрою, я звернувся до нього з проханням, чи він не поміг би мені в тому, щоб мені збільшили хоч на 150-200 грамів щоденний пайок хліба, бо з недоїдання я дістав цингу і мені вже випали 2 зуби. Почувши це моє прохання, Кудря глянув на мене, як мені здавалося, спочувливим оком і сказав:

— Ну, це не так легко і це не наша справа. Та перед вами, може вже в недалекому часі, щось куди важніше, як збільшення пайка хліба в тюрмі...

Почувши це, я зрозумів, що слідчий не міг мені ясніше сказати, що справа мого звільнення — на добрій дорозі.

Сьогодні мені важко описати свій душевний настрій після повороту від слідчих назад до камери. Я представляв собі, що мене викличуть як не в найближчих днях, то напевно в найближчих тижнях і, повідомивши про звільнення, дозволять вернутись до Львова. З такими думками я рано будився, ними жив увесь день і з ними клався спати. Кілька днів не бралось навіть читання книжок.

І так минали знову дні за днями, тижні за тижнями, а мене ні разу не викликували ні до моїх нових слідчих, ні до інших. Нарешті одного дня, коли минули знову близько два місяці, мене привели ще раз перед Зайцева і Кудрю. Зайцев спитав мене "Как себя чувствуете", поставив якийсь дрібний запит і по кількох хвилинах вийшов. Тоді Кудря вийняв з шухляди стола невеличку книжечку, що — як виявилось — була збіркою оповідань нібито з життя Тараса Шевченка. Він спинився на одному з них і став голосно читати. Це було оповідання про те, як то Шевченко стрів у своєму житті одного бідного жида, як з ним заприятелював і якими друзями вони були собі до кінця життя. Це була найвизначніша большевицька агітка, що їх совєтські письменники пишуть на замовлення масово. Прочитавши це "оповідання", Кудря глянув на мене допитливо і спитав, як воно мені подобалось. Я витримав його погляд і сказав спокійно, з переконанням у голосі:

— Дуже цікаве і гарно написане. Але про

таку подію в житті Шевченка я не читав досі ніде.

Кудря глянув на мене знову допитливо і відпустив мене назад до камери, не сказавши ні слова. Більше в житті ні Кудрі, ні Зайцева я не бачив.

Б. І. Антонич

Тебе Бога славимо

Для Тебе море грає осяйний, палкий псалом,
Для Тебе вітер громові, лункі пісні співа,
Для Тебе лютий буревій морським хвилює
дном,

Для Тебе шепотом шовковим шелестить трава.

Про Тебе ліс розказує чудову, дивну повість,
Про Тебе вічно памятають незабудьки сині,
Про Тебе сонце сповіщає Полум'яну Новість,
Про Тебе янгол казку шепотить до вух дитині.

Для Тебе сяє золото стрімких високих бань,
Для Тебе ладаном горять жемчужні вівтарі,
Для Тебе сплачують поети слів надхнення
дань,

Для Тебе бють у срібні струни віщі гусярі.

Про Тебе об'явлення ждали крізь віки погани,
Про Тебе нам говорить казка давніх літ тепер
ще,

Про Тебе думку носить навіть душолюб
поганий,

Про Тебе, добрий Боже, мріє кожне людське
серце.

д-р І. Кучерепа

ЛІКАР, ХІРУРГ, АКУШЕР

Урядові години: 1.30-3.00; 6.30-8.00

268 HIGH PARK AVE.

rig Annette St.

(близько Dundas St.)

TEL. MU. 3453

Катря Гриневичева

МАКИ

Оповідання для найменших.
Зі збірки ОПДЛ.

Жінка Тосина, теслі, ходила по хаті з недужим своїм хлопчиком на руках. Журливо нахилилася над ним, цілувала його волосся, мабуть, удегате їже розпочинала свою колисанку. Співала в ній про голубе небо, нагріте теплом Божої любови; про ручай, закосичений незабудками, як очі янголят; про зябликів та синичок, що саме тепер ховаються у затишші материнських крил.

Дити зітхнуло слухаючи, схилило ї собі головку ще ближче до грудей Марії і з губками розпеченими жаром запало в глибокий сон.

Мама поклала його обережно на вбогій постелі, а сама боса, як була, побігла за ліками в місто. Щоб не гаяти часу, пустилася навскоси полем, з якого щойно вчора сусіди забрали збіжжя.

Перші вечірні сумерки волоклися вже по світі, і пронизливий вихор гудів поверх скиб. Із



Мати Божа з Ісусом на руках.



Маленький Ісус передає квіти Пречистій.

рознах миготіли озерця води, мов срібні. Ген у долині, чорнів Назарет.

Марія бігла щосил, аж вітер лопотів її одежиною, зривав хустину з русого волосся, спинав віддих у грудях.

І враз заворушилось на полі все покривджене, налякане, дожидаючи рятунку. Безлиста рокита, що дуже боялася зими, доглянула здалеку Матір Божу і розчепірим гіллям зачепила прохожу. Зачепила, придержала, стала просити жалібним тріскотом корчавих прутів:

— Зупинися на часок, найсвятіша! Обійди тільки раз кругом, щоб заметіль пощадила мене на тому відслоненому місці.

Але жінка теслі перебігла розгублено мимо неї, сильніше закутавши платинкою натомлене обличчя.

Стрінула ще світлушку, замотану в павутиння — тільки б зірвати сітку хижака-павука — та Мати Божа так поспішала, що чула серце в роті.

Не спинила її й пташка, що кілька разів вдарилась на лету об її коліна, забігаючи ї собі допомоги у святої мандрівниці.

Її пернаті діточки, кимось налякані, розбре-

лися по очереті, і вона даремне закликала їх до себе криком горя та розпуки.

Марія не спостережала сьогодні нічого на цій гіркій дорозі. З її босих порепаних ніг плила краплями кров і позначувала на стернині пурпурову доріжку, одну й другу...

В аптеці ждало багато жінок. Аптекарь видавав ліки чергою, і Марія ледве перед північчю вернулася до хати. Зараз із порога глянула на дитину. Вона спала спокійно, рясний цілющий піт укрив маленьке чоло. Мати з полегкістю схилилася на поруччя ліжка, відпочиваючи після томної дороги. Пересиділа так усю ніч на сторожі Ісусового сну.

Ранком, як сонце кинуло на Назарет перший жмут проміння, через шибку, що її протирали з роси ручки малого Сина Марії, видно було на полі два рядки маків, мов довгі шнури коралів. В ранішньому леготі вони тремтіли, як живі, на своїх високих і тонких стеблинках, а сонце пестило останнім теплом їх румяні пелюстки.

Усю днину збігалися діти з Назарету, щоб нарвати цих квіток з неба, але вони скоро вянули. До того ж ішла осінь, що доти мие квіти дощем і бе лютими вітрами, поки з них не облетить Богом дана краса.

І маленький Ісус Назареець вибіг у теплий полудень погратися з ровесниками поміж ті маки, червоні як огники, крилаті як метелики і крихкі як мрія. Коли вже мав доволі забави, назбирав гарну китицю і з веселим співом спішив до хати.

Біля вікна у сонці сиділа його молода Мати і пряла сивий льон, а веретено іскрою вертілося в її пальцях. А як схилилася, щоб придержати в обіймах свого пестунчика, він успів уже вбрати її волосся в ці тремтючі вогненні квітки, мов у царську корону.

Повна тихої погоди, дивилась на нього обдарувана Марія...

З тієї пори посеред піль, де росте хліб насущний для людей, з кожним літом цвітуть доріжки Божі, мов довгі шнури коралів.

СОНЕЧКО

(Дитяча пісенька)

— Сонечко, сонечко,
Виглянь у віконечко,
Усміхнись!
До діток маленьких
Своїм ясным личеньком
Повернись!

Сонечко, сонечко,
Дай, щоб наша грушечка
Розцвілась!
А у полі пашниченька,
Житечко, пшениченька
Піднялась!

Сонечко, сонечко,
Виглянь у віконечко,
Привітай
Золотою волею,
Таланом та долею
Рідний Край!

ЕВСТАХІЙ КЛОСЕВИЧ

83 St. Joseph St. Toronto Тел.: PR 1595

виконує всякі фотографії:

весільні, родинні, комерційальні й пресові
на бажання теж у домі, церковних залях,
на пікніках і т.п. — Ціни дешеві.

На потіху батькам

На славу Бога

На користь України

ростуть ці діти, що читають

МІЙ ПРИЯТЕЛЬ

єдиний досі журнал для української дітвори в Америці й Канаді. Передплата на рік \$1.50. Ще сьогодні пішліть замовлення на адресу:

MY FRIEND
49 Kennedy St.
Winnipeg, Man. Canada

С. Жмуркевичева

50 РОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

(На маргінесі нової книжки Яр. Славутича: Українська
модерна поезія)

Артистична обгортка С. Гординського приманює око, щоб глянути на виданий “Америкою” (Філадельфія, 1950) новий огляд української поезії. Читаємо: Модерна українська поезія, автор: Яр. Славутич. Імя автора (знайоме зі збірок його поезій) говорить, що українська поезія тут бачена оком українця-соборника. Магічна сила назви книжки призводить до розгорнутого обгортку. — Коли минало 19 століття і дух двадцятого віку, шаленого технічними винаходами і багатого протилежностями духовних течій, кидав тінь на Європу, поети відчували новість у проявах людського буття. Відчували, що всевладній час і простір змінює своє обличчя для ока людини. Передаючи своє вичуття, поети почали добачати брак способу вислову досі прийнятими шляхами. Гарячково творили нові стилі. Нехтували пережитими формами, ловили свіжі мотиви. Творилось, далеке від поверховності, глибоке охоплення дійсності. Філософська проблема девятнадцятого століття — пізнання речі такої, якою вона є, не якою здається тому, що старається її охопити, прибрала в літературі двадцятого віку форму, звану поетами “голою душею”. Все, що внесло нове століття в мистецтво, було дуже свіже на тлі русла попереднього життя, тому прийняло назву модернізму.

В українській літературі, по-

чинаючи від шістдесятих років минулого століття, сильно закорінилось зовнішнє охоплення дійсності. Реалізм, як стиль у мистецтві слова, пішов в тому часі майже абсолютним володінням. В останній фазі творчості І. Франка, а головне в його творі “Мойсей” зустрічаємо цілковитий розбрат з реалізмом, як стилем. Леся Українка внесла в українську літературу проблему, яку радо вітали модерністичні творці мистецтва тодішньої Європи, звану “мистецтвом для мистецтва”. Вона розв’язала її висловами: *pereat mundus, fiat ars* (нехай загине світ, залишиться мистецтво) та: “Не поет, хто забуває про тяжкі народні рани...” Поет є членом своєї нації й його душа реагує на те, що переживає нарід. — Творці мистецького слова, що в більшій, чи меншій мірі були модерністами, майже всі у 20 столітті, подібно трактували нашу літературу як Леся Українка.

На початку книжки вивчає Я. Славутич, що модернізм на українському ґрунті приносить європеїзацію та приходить на місце народництва, яке опанувало попередню фазу нашої літератури. Приготування до модернізму добачає він у Франка й у Лесі Українки. Помилково висловлюється, що симптоми того нового напрямку наявні у пролозі до Франкового “Мойсея”, бо якраз перші слова пролога “Народе мій заму-

ченй, розбитий..”, а згідно з висловом Славутича — власне модернізм на українському ґрунті вносить щось інше, як “уболівання над долею нашого народу”. Якраз сама форма прологу вяже твір з класицизмом (стилем, що полягає на прямованні до досконалості форми на зразок античних архітекторів). Сам “Мойсей” проникає границі часу і людських форм думання, доторкає до стрижня світових проблем ідеалізму й матеріалізму (отже виходить поза рейки народництва), а в центрі сюжету має проблему існування українського народу та його місію. Отже “Мойсей” Франка є різкою границею поміж дев’ятнадцятим і двадцятим віком на наших обріях.

Коли автор зачисляє велике число поетів до ряду модерністів, то про Леся Українку каже, що вона лиш деякими поемами була передтечею модернізму, а на загал вона враз із Франком “віддала данину народницькій течії”. Це трохи несправедливо, бо поетеса яскраво відбігає і стилем і тематикою від своїх попередників. А в не одного поета, вичисленого автором, можемо добачити не модерністичну спонтанність у виразі, а характерне творцям епохи народництва — силування себе писати на потрібні теми. (Народництво повстало під впливом позитивізму, тобто на пряму в науці, що полягав на шуканні позитивного, корисного).

Подавши дефініцію модернізму на українському ґрунті *via negationis* (до того часу поети цікавились передусім уболіванням над гіркою долею

З ЛІТЕРАТУРИ

нашого народу і більше не хотіли знати, то на початку 20-го ст. справа різко змінилась") у розділі "Передтечі модерної поезії", опрацьовує автор такі теми: Поезія — головна течія українського ренесансу, Московське нищення українського ренесансу, Символісти, Неоплясики або класицисти, Імпресіоністи й експресіоністи, Неоромантики, футуристи, Українсько-галицькі поети (цікаве, що розуміє автор у цьому розділі під назвою "греко-католицька література"?), Українські карпатські поети, Празька літературна школа, Поети другої еміграції.

Вираз обличчя літератури узалежнює автор від ходу подій в житті народу (це пригадує нам його часте порушення історіософічного мотиву в його збірках поезій). Відродження літератури, на його думку, викликало повстання української держави.

Заник мистецьких досягнень вважає автор неминучим наслідком большевицького терору, що панує на наших землях. Найбільш помітні поети "по блазнівському складають поденщину". Та чи не надто багато поблажливості у відношенні до співпрацівників із большевиками? Пр.: "Історія розсудить вчинки поета" (Рильського). М. Хвильовий "не гідний, щоб на ньому зупинятись". — А може і варт — обсервувати, як запалений комуністичною доктриною борець за її панування у світі бачить її недоречність? Як комунар, здібний вбити власну матір, щоб виконати обов'язок, Хвильовий заперічує, що поняття комунізму і людськості

не сходяться: "Я комунар, але я і людина"... Як поняття комунізму він розкладає на три чинники: безкритичний раціоналізм, дегенерацію та безсил'я, із браком волевих елементів масу — (М. Хвильовий: "Я"). — Ми мусимо погодитися з конкретною дійсністю, що комунізм збаламутивши деяку частину нашого народу, мав вираз і в літературі, яка повстала в українській мові. Не тільки містичне околплення страждаючої в болах гніту України було виражене українським мистецьким словом, не лиш багато крові, що виллює Волю — а й ганьба комуністичної клятьби... Та при цьому українське мистецьке слово відкрило всю душу українського народу, щоб виявити чужість штучної, холодної комуні для українського способу думання.

Та не тільки клятьба і не лиш благословення в бій за державу проникли в мистець-

ке слово української нації: "Безмежжя! Зачарований

тобою,
Гливу в тебе! В твій п'яний,
синій хміль...
(Е. Маланюк, Вибір поезій, 1943).

Вітаючи появу книжки з важливою для української спільноти темою і з підходом до неї зі становища християнської й державницької етики, треба заохотити її читачів до прийняття засади, вираженої в останніх рядках її: "Час — найкращий критик", головню у відношенні до деяких "поетів", вичислених у групі "наймолодші поети".

Справу постаті Хвильового радимо простудіювати у розправі, виданій в 1948 р. п. з. "Микола Хвильовий — Легенда та дійсність", автор М. Ляковець. Але коли мова про поезію, то постать Хвильового, що писав тільки у нев'язаній, хоча в дуже модерній формі, тут ні при чому.



Гутірка пластових новаків під час прогульки в яблуневий сад.

Йосафат Василевич

МОНДЕРСЬКА ФІЛЬМА

Є в Канаді такі місцевини, що своїм довголітнім вкладом у культурний розвиток українського народу в цій новій батьківщині стали гідними особливої пошани й почесного місця в історії українських канадійців.

Одною з таких передових місцевин, що вже 47 літ є тією духовною криницею, що оживляє й кріпить сили духа частини українського народу в Канаді й Америці, є албертійське містечко — Мондер.

Окреме значення має щорічний мондерський празник св. апостолів Петра й Павла, небесних заступників мондерської парафії. Той празник добре відомий нашому народові в Алберті й є там загальнолюблений. Того дня наші люди зіїжджаються тисячами до Мондеру, приступають до св. Тайн, слухають гарних проповідей, а по богослужбі розважаються гарним концертом, чи доброю фільмою.

Цього року нараховували в Мондері на празнику коло 1500 авт і близько 4500 народу, з чого майже половина приступила до св. Причастя.

Архієрейську Службу Божу відправили їх Преосвященство Кир Ніль Саварин, ЧСВВ, в співслужбі оо. гостей, що недавно прибули зо скитальщини, а тепер є парохами в Зах. Ексархаті. Всіх священників було на цюгорічній празнику в Мондері 35. Підчас Служби Божої їх Преосвященство висвятили нового священника, Всеч. о. Андрія Ліщинського, що прибув на працю до Кана-

ди з Європи.

Служба Божа відправлялась у величній каплиці, т. зв. мондерській "Голгофті". Та мондерська "Голгофта", то мондерськими братчиками гарно висипана гора, з мурованою каплицею для богослужень, завершена великим хрестом, що його світлину ми бачили на обгортці попереднього СВІТЛА. Перед каплицею є густо деревами засаджений садок, де тисячі людей можуть вигідно слухати св. богослужби. Довкола гори вються гарно вироблені стежки, а здовж них розміщені 14 станцій "Хресної Дороги", що її за проводом священника, при милім співі Сестер, відбувають прочани звичайно ввечері перед празником, по празничній Литії й першій проповіді. Підчас Служби Божої священники весь час сповідають перед "Голгофтою" так, що всі богомільці можуть приступити до св. Тайн. Все богослуження, проповідь, а також спів хору передають далеко голосники. Цього року співав хор із парафії в Борщеві, за проводом п. С. Рурки.

Напроти "Голгофти", за дорогою, є великий "Парк-Україна", де по Службі Божій був обід для прочан, концерт дітей під проводом СС. Службениць і пікнік. У "Народнім Домі" висвітлювали фільму "Червоний Дунай".

Мондерський празник свв. апостолів Петра й Павла є наче щорічною місією, що в тисячах душ українського народу відновляє й закріплює св.

правду про одну Христову Церкву для всіх українців і всіх людей, наближає наш нарід до Бога в св. Тайнах, приводить тисячі наших людей до тієї української духовної централі, де відчувається, що "у своїй хаті — своя правда, і сила і воля". Хто побачить ті гарні мондерські українські установи, хто побачить свого рідного Владику з численними священниками на величній прославі Бога й духовних послугах своєму народові, хто приглянеться тисячам народу на колінах перед Богом у Пресв. Евхаристії, хто проведе кілька годин у Мондері серед гомону української мови, наслухається доволі мелодійних звуків релігійних і народніх пісень, що вільно звеселяють наше серце, а одночасно згадає, що в тому самому часі на прадідній українській землі нема ні одної такої вільної місцевини, щоб так, як у Мондері, ми почувались як у своїй хаті, — той відчує, яким дорогим нашому серцю є цей вільний канадійський край, що в ньому ми можемо сміливо виявляти свою віру в Бога, своє привязання до України та без перешкоди плекати й виявляти свою рідну культуру.

Мондерський празник, то великий день у житті українського народу в Алберті. І ми маємо надію, що доки стоятиме в Мондері церква свв. апостолів Петра й Павла, доти їхній празник буде тим великим українським католицьким днем, коли про тисячі наших людей можна сказати радісні слова: **УКРАЇНЦІ БЛИЗЬКО СВОГО БОГА.**

ПО ЦІЛОМУ СВІТІ

ВАТИКАН

▲ В Римі в базиліці св. Петра відбулася канонізація Маріянни Парадес з Еквадору, яку називають звичайно "Біла лілея з Квіто".

▲ Перевозові компанії Атлантійського Океану пустили в службу дев'ять нових кораблів, з огляду на велике число прощан до Риму з приводу Святого Року.

УКРАЇНА

▲ Голова Українського Конгресового Комітету проф. Лев Добрянський вислав письмо до презид. Трумана заявляючи, що американські українці піддержують політику американського уряду в корейській справі. Президент Труман подякував УККомітетові окремим письмом.

▲ В дрогибицькій області продовж минулого року до комсомолу прийняли 16 тисяч молоді. Майже и усіх колгоспах області засновано комсомольську організацію. Багато членів того комсомолу це паперові члени. Та все таки та комуністична організація ширить великі спустошення в душах української молоді.

КАНАДА

▲ Генеральний губернатор Канади маршал Александер заявив, що Об'єднані Нації мусять вислати до Кореї бодай 6 дивізій війська, щоб здобути перемогу. Війна може потривати кілька місяців.

▲ Дальше подорожіння продуктів першої потреби заповідають в Канаді в зв'язку з корейською війною. Піднесеться також ціна електрики і телефонічної послуги.

▲ Відколи вибухла війна у Кореї, комуністи в Канаді спродують свої публичні доми, а українські комуністи в Торонті прикрасили виставу в своїй крамниці синьо-жовтим папером.

ЗЛ. ДЕРЖАВИ

▲ Два головні американські провідники в теперішній боротьбі проти большевизму, президент Труман і генерал МекАртур свої промови з приводу цієї боротьби закінчили заявою віри у Божу поміч і благословення.

▲ Урядові кола Вашингтону горді на становище американського народу до подій в Кореї. Також реакція інших держав і народів потішаюча і захоплююча. Ніколи перед тим вільні народи світа не були такі об'єднані проти комуністичної зачланности як тепер.

▲ Військова розвідка американської армії проголосила на бір добровольців у віці від 17 до 35 років. Можуть зголошуватися також новоприбулі, якщо мають перші папери. Кандидати мусять володіти кількома мовами. Їх після вишколу висилатимуть до підсоветських країн.

▲ В Нью Йорку повстав за починком Комітету Вільної Європи осередок вивчення справ середньої і східної Європи. До цього осередку повинні здобути доступ також українці.

▲ Генрі Волес, провідник прогресивної советофільської партії в Зл. Державах заявив, що він піде з усією американською нацією проти комуністичних напасників. Комуністичний орган "Дейлі Воркер" на-

звав Волеса зрадником робітничої кляси.

▲ Американський уряд вже має готовий законопроект про контролю над небезпечними чужинцями підчас війни. Таких чужинців звичайно замикають в таборах інтернованих.

▲ В Пальо Альто, в Каліфорнії, помер Сергій Тимошенко, бувший проф. Української Господарської Академії в Подєбрадах, інженер архітект, член УВАН.

В. БРИТАНІЯ

▲ В Англії тепер є 15.000 англіканських міністрів (духовників) і 8.500 католицьких священників. 35 років тому було 25.000 міністрів і 4.000 священників.

▲ Зїзд козацької організації відбувся в Бадфордї, Англія, при участі 400 козаків, українців і білорусинів. Козацька організація в Англії начисляє 1000 членів під проводом полк. Д. Я. Королькова. Всі козаки на еміграції без уваги на політичні погляди і партійну приналежність об'єдналися в одну свою верховну організацію. Козаки бажають союзу з українцями.

НІМЕЧЧИНА

▲ Управа славної релігійної вистави в Оберамергав відмовила права представникам Голівуду сфільмувати виставу, хоч вони були готові за це дати поважну заплату. Причина відмови: Ця вистава є в дійсності молитва, а не представлення.

АВСТРІЯ

▲ У Відні тисячі австрійців хочуть записатися як добро-

вольці до американської армії на війну в Кореї. Однак американці відмовилися їх приймати.

МАДЯРЩИНА

▲ Міністерство Освіти скасувало всі катедри богослов'я в мадярських університетах, тому що "богословська освіта перешкаджає науковій освіті на основах Ленінового Марксизму".

ЮГОСЛАВІЯ

▲ У Велеграді на Моравії відбувся зїзд "патріотичних священиків" під проводом відступника і виклятого священика д-ра Йосифа Плойнара, який домагався, щоб чехословацькі католицькі єпископи підписали умову з червоним урядом.

РУМУНІЯ

▲ В Румунії відбулася чистка комуністичної партії. Жертвою впало 70% членів цієї партії, як "небажані елементи".

▲ Міністерство внутрішніх справ у Бухарешті наказало зареєструвати всі машинки до писання.

ШВАЙЦАРІЯ

▲ В Женеві повстав постійний секретаріат Міжнародної Католицької Пресової Юнії, щоб уможливити католикам представництво в різних міжнародних організаціях і зїздах. Головою секретаріату вибрали швайцарського журналіста.

ІСПАНІЯ

▲ У горах Гвадарама ген. Франко будує величаву катедру, 800 стіп довгу й 450 стіп високу. Катедра буде завершена освіченим хрестом, котрий буде видно на цілу майже осередню Іспанію. (Найбільша сьогодні церква в світі, базиліка св. Петра в Римі є 700 стіп довга й 448 висока.)

ГРЕЦІЯ

▲ Маршал Александер Папагос, шеф грецького генерального штабу, заявив закордонним журналістам, що 14.000 грецьких комуністичних партизанів є розміщені в сусідніх державах залежних від Сов. Союзу і тільки чекають наказу з Москви, щоб знову заатакувати Грецію.

БЕЛЬГІЯ

▲ В західних державах Європи, зокрема в Бельгії, відновився на велику скалю так званий "чорний ринок" в зв'язку з війною в Кореї.

СОВ. СОЮЗ

▲ У Советському Союзі жнива відбулися передчасно. Уряд наказав зібрати збіжжя, ще заки воно достигло.

КОРЕЯ

▲ Американське командування в Кореї ствердило наявність советських військових радників при північно-корейських комуністичних відділах. В однім відділі ствердили около 20 советських офіцерів.

▲ Корейські комуністичні воєнки розстріляли 30 американських полонених і одного військового капелана римо-католического священика над рікою Кум.

▲ Комуністична в здобутій частині південної Кореї вже розписала вибори до комуністичного парламенту.

▲ На східній березі Кореї висадилася одна дивізія червоного китайського війська.

ЗІ СТОРІНОК СВІТЛА

ДЕСЯТЬ ЛІТ ТОМУ

1 СЕРПНЯ 1940 РОКУ

▲ Енук славного фабриканта авт Форда, 22-літній Генрик Форд, подружився з Анною МекДонел в католицькій церкві в Савтгемптоні, Л. І. Шлюб дав о. Филтон Й. Шін. Форд був не католик, однак наречена поставила як умову подружжя, щоб він перейшов на католицьку віру. Наречений погодився і відбув курс катехизму під проводом о. Шіна, щоб пізнати католицьку віру. Опісля дав охреститися і день перед шлюбом прийняв перше св. Причастя.

▲ Папа післав на руки папського нунція в Румунії поважну суму грошей, щоб її розділити між втікачів з Буковини й Бессарабії, областей, що дісталися під панування большевиків.

▲ Гітлер у своїй промові перед парламентом поставив Англії до вибору мир або знищення.

▲ Советська влада на окупованих західних українських землях переслідує людей, що

дістають посилки з закордону.

▲ Большевицькі часописи українською мовою в Канаді "Народна Газета" і "Фармерське Життя" перестали виходити, хоч уряд не видав формальної заборони тих часописів.

▲ На Буковині большевики заводять свої порядки. В черновецькій ратуші вони відкрили "офіс" російської тайної поліції НКВД.

ENGLISH SUPPLEMENT

THE CROSS IN THE UKRAINE

by Rev. G. Fedoriw S.T.D.

(translated by M. Burtiniak)

VOLODYMYR THE GREAT

At the outset of his reign, this prince persecuted Christians. The people who refused to fulfil his orders were severely punished. In due time, Volodymyr realized the falsehoods of paganism and came to the conclusion that Christianity alone with its eternal truths could become the bulwark of his Kingdom. Therefore, he sought help in the Christian world in order to direct his country along the Christian path. He saw how Christianity had closely united the neighboring kingdoms, and such a state as his it was impossible to rule without spiritual unity. No one ever persuaded him to establish one Christian faith. Volodymyr in his wisdom foresaw that such a policy was essential to a successful reign. The Ukrainian Chronicle gives testimony to his baptism: "Praise to the Great Prince of the land of the Rus....." Besides this evidence about Volodymyr's baptism, many works testifying it have appeared in the West. The epoch-making deeds of Volodymyr the Great is noted in classical Greek and Scandinavian literatures. The fact of his conversion to Christianity resounded far beyond the boundaries of the Kyivian State. Our Chronicle states an incident in a legendary manner on the basis of which we come to the obvious conclusions.

Around the year 986, four delegations were sent to Volodymyr with an object to persuade him to accept Christianity.

The first delegation came from the Bulgars of the Volga who at that time were Mohamedans. They boasted that their faith permitted them to have many wives, but they had to abstain from pork and wine. After death, said the legates, we shall live with our wives. Who is poor in the world such will remain in the next. Volodymyr declined Islamism and sending them away he said:

"It is merry for Rus to drink, we cannot do without it".

The German legates said to Volodymyr that their faith was Light, while the pagan faith was Darkness and their gods were idols. The true God in whom they believed is eternal. Furthermore,

they described their rite and other regulations of their religion, but Volodymyr was not pleased with them. Ultimately, the legates were dismissed.

The third delegation represented the Khazars of the Jewish faith, who believed in one God in whom Abraham, Isaak and Jacob had believed. Their precepts — abstinence from pork, circumcision and the obligation of the sabbath. The chronicle continues: the inhabitants of their country Palestine were dispersed all over the world on account of the sins of their forefathers, and this did not appeal to Volodymyr.

Finally, the delegate from Greece explained that the Greek rite differs very little from that of the Romans. In the mass of the Roman rite unleavened bread is used whereas in the Greek rite leavened bread is used.

One year later, the chronicle states, Volodymyr called the meeting of his boyars and sent them abroad to find out which rite would be the most pleasing. The journey took them through Bulgaria, Germany and finally into Greece. Here, the brilliance of sacerdotal vestment, the magnificence of the ceremonies, the presence of the Emperor and his courtiers in addition to the incense and melodious religious songs overcame and charmed the imagination of the boyars. On their return, they suggested to Volodymyr the Greek rite adding: "If the Greek rite had not been the best, your grandmother Olga, the wisest of mortals, would not have adopted it."

A number of historians are of the opinion that the stories related in the chronicle are fictitious and bear very little truth. We are certain, however, that for a long time Volodymyr contemplated, accepting Christianity, but was undecided from what country he should accept it — from Rome or from Greece. We must bear in mind that the religious relations always went hand-in-hand with the cultural, political and economic. Therefore, Volodymyr decided to send the delegation to various countries mentioned by the Chronicles. It is probable that this delegation was more political than religious in character.

The chronicle praises the Greek Rite, and states that the Greek emperors Constantine and Basil gladly received the delegation from Volodymyr. About the year 988, the chronicle describes Volodymyr's raid on Chersonesus which at that time was under Greek control. Perhaps the reception of the delegates was not as courteous. According to the Chronicle, the raid took place because the Greek emperors refused to send bishops and priests and as a result Volodymyr wanted to obtain them by force. Most likely this is false that Volodymyr tried to obtain religion by such methods. At that time, as now,

each religion strove to develop and spread its influence everywhere in such a way that no effort was needed on the part of the seeker. This fact is obvious as illustrated by various delegations sent to Volodymyr. The raid, however took place for entirely different reasons. Volodymyr knew that Askold and Dyr, Oleh, Olha and Sviatoslav often struggled with the Greeks. At that time, Greece was a strong country while Rus was in a process of unification. The absence of a common bond among the various tribes to achieve a union presented Volodymyr a great difficulty. In order to secure a better understanding between his kingdom and Greece, he wanted to bring about more intimate relations with the emperor.

This was finally achieved by marriage with Anna, but the emperors opposed to the idea of having a pagan brother-in-law. Volodymyr wanted to carry her off, although she was neither beautiful nor young. Shortly after, Volodymyr sent an expedition against Chersonesus which is described in this way:

"A certain Chersonian named Anastasius shot an arrow to Volodymyr's army with the following note attached to it: On your east flank there are wells from which the water is being piped into the city. Dig down and stop the flow! Having heard this, Volodymyr raised his eyes to heaven and said: "If I succeed in this I will become a Christian". His orders were executed, the water supply was cut off and the people surrendered. Then Volodymyr entered the city with his boyars.

The chronicle continues that Volodymyr sent ambassadors to emperors Constantine and Basil with the following message: "I have captured your famous city. If you will not allow me to marry your sister I will do likewise with your city (Constantinople) as I have done with Chersonesus."

The emperors replied: "It is not becoming for Christians to give their sister in marriage to a pagan. If you will accept Christianity then we will allow you to marry our sister, and heaven will be within your reach."

At length, Volodymyr decided to be baptized, for this to some extent was his desire. He informed the emperors about his decision who in turn persuaded their sister who was unwilling to marry Volodymyr. "To enter into this marriage would be the same as going into captivity. I would rather die at home," she said.

But the determined emperors finally induced her to comply with their wishes. "God will make use of this marriage to Volodymyr. The people of Rus will be converted and saved, and consequently the Greek colonies will escape from his avenging army. Perhaps, you are unaware of the extent of harm Rus has inflicted upon us?"

Anna bade farewell with the Emperors and in tears set out across the sea.

A monk named Yakiw Mnych writes that before besetting of Chersonesus Volodymyr prayed

in this manner:

"O God, Master of all! This I ask of you — Help me to capture this city and I will accept and bring to my land Christian people and priests who will instruct the people in the Christian Doctrine" If this is true, we may conclude from this

MY FUTURE IS WORTH SERIOUS THOUGHT

THAT'S RIGHT. And what do you think of this: God may wish you to be a Missionary Sister?

**

What Qualifications are required?

1. Age between 16-35 years.
2. Normally good health.
3. Good moral character.

These qualifications, coupled with a steady, or frequently recurring, desire to be a Religious and work in the missionary field, are sure signs of God's wish in your regard.

If you are interested in the missionary work and feel that you would like to devote your life to it for the Church and welfare of your people as a member of the Congregation of Missionary Sisters of Christian Charity, write to:

*Rev. Mother Superior,
Missionary Sisters of Christian Charity,
Box 180, Grimsby, Ontario, Canada.*

КОРИСНІ Й ПОВЧАЛЬНІ ЧИТАННЯ "СЛОВО ДОБРОГО ПАСТИРЯ"

Святий Рік 1950 ————— Мих. Островерха.
Церква — мій скарб — о. Вол. Гавлич, ЧСВВ.
Комунізм — а релігія — о. В. Ваврик, ЧСВВ.
Забороло Христової Церкви

————— Д-р Г. Лужницький
Цариця Вервиці ————— о. Т. Е. ЧСВВ.

За душу молоді ————— о. Ір. Назарко, ЧСВВ.

Ціна кожної книжечки — 15ц.

Річна передплата — \$1.50

Адреса замовлень:

Rev. Vladimir Gavlich, OSBM.

Basilian Fathers

Glen Cove, L.I., N.Y., U.S.A.

prayer that he was already a Christian to some extent.

In regard to the treachery of Anastasius, we are lead to believe that at Chersonesus there were people who were sympathetic to Volodymyr. Undoubtedly, they were the local Slavs engaged in farming and in trading activities with the Greeks. Since the colony was controlled by the Greeks, a large tribute was demanded from them. It is most likely that for this reason the colonists hated the Greeks and the presence of Volodymyr's army offered them a chance for revenge. Some historians believe that Anastasius possibly from religious motives betrayed the Greeks by informing Volodymyr about the secret water system.

As mentioned previously, Tmoutorakan in the Crimea was the bishop's see which was subordinate to the Archbishop at Tomoi in Bulgaria, who in turn was under the Roman Pontiff.

Bulgaria served as a source of all ecclesiastical needs for the people in the Crimea. The local clergy was well versed in the old-Slavonic language in which the Holy Sacrifice of the Mass was celebrated. It is a self evident fact that the Greek language was not used in the ceremonies, for as we have previously seen the inhabitants who for the most part were Slavs remained bitter enemies to the Greeks. The work of the former missionaries such as the apostle St. Andrew and the apostles of the Slavs St. Cyril and Methodius had not disappeared entirely, but remained with the people and flourished.

Volodymyr was baptized at Chersonesus and received a Christian name of Basil. It is probable that he celebrated his marriage with Anna in this same town. After his marriage, Christianity came to the Ukraine as part of a dowry of the heiress Anna. The conversion of the people was achieved by the clergy from Chersonesus and Bulgaria. The people of Kyiv offered little difficulty because a majority were partly Christians for some time. During Yaropolk's time, Christianity was established to some degree, and when Volodymyr was baptized his *druzhyna* said: "Christianity cannot be an evil thing if it was accepted by the prince himself." At first, the boyars and high state officials followed his example. The peasants and especially those in the northern part of the country, namely the Moscovites retained their pagan practices for about two centuries. The common people thought that Christianity was only for the princes and boyars, but Volodymyr took all possible opportunities to spread Christianity among all classes of people in his country. Schools were being built in various cities and towns where the boyars' children were compelled to attend. Idols were hurled into the Dnipro, and in their stead churches were erected. Gradually, Christianity found its way into every town and village.

Christianity in the Kyivan State became a symbol of the Way, Truth and Life. Volodymyr realized that paganism with its false principles was

unsuitable for the spirit of the time. In his heart, he was convinced of the genuine significance of Christianity and the worthlessness of paganism which was considered a cultural drawback by the civilized world. The pagans were often called barbarians by the Greeks since their beliefs did not uphold the dignity of man, nor society. Briefly, it was a mark of illiteracy. Hence Volodymyr was aware that such a faith offered very little whatsoever for an individual or society as a whole. Consequently, the genuineness of Christianity rooted itself deeply in Volodymyr's soul, and besides realizing it as his own personal happiness he foresaw an important role of his Kingdom in the missionary field.

Soon after the marriage with the Greek Empress Anna, Christian culture had a tremendous influence upon the Kyivan State. It is imperative to note that at that time it did not matter whether Volodymyr accepted Christianity from Greece or Rome. The Pope at Rome was the head of the Church and the Patriarch of Constantinople was subordinate to him. The quarrel of Photius was forgotten and Caerularius with his doctrine against the Roman Church was to appear on the scene in 1054 — almost one hundred and fifty years later. During Volodymyr's time, the Doctrine of the Greek and Roman Church was identical. There was one Christian doctrine; only the Rites differed.

(The last article in these series, entitled "The Kyivan State at the Crossroads", will appear in the next issue).

др. І. Василенко

Телефон: КІ. 8657

ЛІКАР, ХІРУРГ, АКУШЕР

567 Bathurst St., Toronto

ОКУЛІСТИ -- ОПТОМЕТРИСТИ

ИОСИФ СТАРКО ПЕТРО СТАРКО

Екзамінуємо очі

й

пасуємо окуляри

230 Tegler Bldg., Edmonton, Alta.

Phone 21248 — на другій підлозі.

Маємо отворений офіс у Вегревил
кожної суботи

Legion Block No. 3.

DR. N. W. WINNITOY

B. A., M. D.

ЛІКАР, ХІРУРГ, АКУШЕР

"Bathurst Medical Building"

312 Bathurst St. Phone A.D. 6373

д-р Е. Гуменюк

ДЕНТИСТ

567 Bathurst St.

Tel. RA. 8303 — Toronto

ПОМАГАЄТЕ СВОЇМ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА
ФІРМА.



ANDREW TAILORS

Ladies' & Gents' Distinctive
Clothes. Hand Tailored.

1076 Queen Street, West
Toronto, Ont., Ph. LO. 0982

THE PLACE WHERE CUSTOM
CLOTHES ARE MADE.

АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ —
власитель.

ПОМАГАЄТЕ СОБІ.

LANDY & COMPANY LTD.

КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКОВНІ РІЧИ:

вугілля, кадило, свічки й інші.

Відзначаємося в продажі

МІСІЙНИХ РІЧЕЙ

зокрема вервиць, молитовників, книжечок
й ін.

PHONE AD 0812

16 DUNDAS ST. W. at YONGE ST.
TORONTO

● ЕЛЕКТРИЧНИЙ КОНТРАКТОР ●

Ми спеціалізуємося

у всякого рода електричних інста-
ляціях і направах у приватних
домах, склепах і фабриках

В. ВЕРБИЦЬКИЙ

Tel.: JU - 5348 195 SO. Kingsway

● А С Е К У Р А Ц І Я ●

Якщо потребуєте асекурації
або хочете порадитися
в асекураційних справах

зверніться до

Y. ONYSCHUK
1165 Dundas Street W.
Toronto, Ont

Tel.: KE 5944

ДОБІРНЕ МОЛОКО

і

всякі молочні продукти

вироблені під технічним наглядом
кол. дир. "Маслосоюзу" у Львові

А. ПАЛІЯ

тільки в українській молочарні

ROGERS DAIRY LTD.

Торонто

459 Rogers Rd. Phone JU. 7193

BATES & DODDS

FUNERAL SERVICES LTD.

OUR SERVICES ARE AVAILABLE
AT MODERATE COST — A DEFINITE
SAVING FOR THOSE WHOM WE SERVE

Наші услуги до Вашої розпорядимости
По уміркованих цінах, певне заощадження
для всіх тих, що їм ми служуємо

Phone AD. 0681 931 Queen St. W.

КНИЖКИ Й МОЛИТОВНИКИ

КАТОЛИЦЬКА ВІРА — написав о. Андрій Трух, ЧСВВ.

В тій книжці кожний читач знайде коротке пояснення про Христову Віру, а одночасно ще й багато цікавих прикладів, що легко і притягаючо подають кожному ясне й глибоке зрозуміння святих правд Христової релігії. Це насправді є великий католицький катехизм для українського народу. Українські провідники, що нерозумно виступають з промовами, знайдуть у тій книжці багато цікавих і переконливих прикладів і висказів славних людей. Ціна цієї книжки в звич. оправі \$1.75, в гарній з золотими витисками \$3.00.

РОЗВАЖАННЯ ПРО ПРЕСВЯТУ БОГОРОДИЦЮ

— о. Ст. Решетило, ЧСВВ.

Розважання написані з глибоким знанням духовного життя та оперті на сильній і гарячій набожності до Божої Матери. Автор відомий у краю й Америці як місіонар і провідник реколекцій. Єдина українська духовна книжечка, яка у Польщі була переложена на польську мову. Ціна 50 центів.

НАВЧАННЯ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В РОБІТНИЧИХ СПРАВАХ —

о. В. Дрібненький, ЧСВВ.

Це короткий і ядерний виклад про актуальне тепер робітниче питання, від розв'язки якого залежить у великій мірі вислід сучасної боротьби між комунізмом і християнством. У книжечці порушені такі справи як права робітників, належна платня, обов'язки працедавців і причини депресії. Ціна 15 цент.

МАРІЯ — о. А. Трух, ЧСВВ.

Прегарний опис життя Божої Матери Пречистої Діви Марії. Книжку слід вважати класичним твором про життя Пресвятої Богородиці. Вона написана гарною українською літературною мовою і прикрашена 60-ма дібраними світлинами, що роблять читання книжки легким і приємним. Ця книжка має 83 розділи, що приносять у читанні оживлення і зацікавлення. В цій новій книжці багато матеріалу до роздумування і проповідей. Кожна людина з хісном перечитає цей новий ЖИТТЄПИС БОЖОЇ МАТЕРИ. Книжка гарно оправлена з золотими витисками. Ціна \$1.50.

ЦЕРКВА УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ — написав о. Паантелеймон Божик.

Це єдина дотепер Історія української католицької Церкви в Канаді за перших майже 40 років життя українців в цій країні. В ній описане релігійне життя українців, бушування різних сект між нашим народом і їх шкідливу діяльність. Хто перечитає цю книжку, той зрозуміє, що українське життя в Канаді немислиме без Церкви. Книжка написана цікаво і читається легко. Її вартість збільшують численні ілюстрації. Книжка має 335 сторін великого формату. Ціна \$2.00.

МОЛИТОВНИК ХРИСТІЯНСЬКОЇ РОДИНИ —

уложив о. Іриней Назарко, ЧСВВ.

Молитовник містить: молитви у всяких потребах, інтронізацію Христового Серця в родині, Святу Годину й Хресну Дорогу, Девятниці до Серця Христового, до Божої Матери і до святих, відпустові молитви, Святі Тайни і Службу Божу, розважання і благодарення, вечерню, утренью і богослуження на всі свята, акафист до Пречистої Діви Марії та молебні і пісні. Молитовник має 640 сторін, печатаний на сильнім добрім папері. Оправлений в наслід. шкірки \$3.75, в найкращу шкірку \$4.75.

THE BASILIAN PRESS

3 Beverley Street, Toronto, Ont.